ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 21.4.2021
COM(2021) 199 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

σχετικά με τις ρήτρες επανεξέτασης στις οδηγίες 2013/34/ΕΕ, 2014/95/ΕΕ και 2013/50/ΕΕ

{SWD(2021) 81 final}

Πρόλογος

Στην παρούσα έκθεση εξετάζονται οι ρήτρες επανεξέτασης που περιέχονται σε διάφορες νομοθετικές πράξεις της ΕΕ σχετικά με την υποχρεωτική δημοσιοποίηση χρηματοοικονομικών ή μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών των επιχειρήσεων.

Ειδικότερα, εξετάζονται οι ακόλουθες ρήτρες επανεξέτασης:

- Οδηγία 2013/34/ΕΕ ([1]) (λογιστική οδηγία):
  - άρθρο 36 παράγραφος 9 — καθεστώς δημοσίευσης χρηματοοικονομικών πληροφοριών για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις·
  - άρθρο 3 παράγραφος 13 — επιπτώσεις του πληθωρισμού στα κριτήρια μεγέθους των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)·
  - άρθρο 48 — υποβολή εκθέσεων για πληρωμές προς κυβερνήσεις από την εξορυκτική βιομηχανία ή τη βιομηχανία υλοτόμησης·
- Οδηγία 2014/95/ΕΕ ([2]) (οδηγία για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, η οποία τροποποιεί τη λογιστική οδηγία):
  - άρθρο 3 — δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών από ορισμένες οντότητες δημόσιου συμφέροντος·
- Οδηγία 2013/50/ΕΕ ([3]) (η οποία τροποποιεί την οδηγία για τη διαφάνεια):
  - άρθρο 5 — απαιτήσεις γνωστοποίησης για εκδότες με κινητές αξίες εισηγμένες σε ρυθμιζόμενες αγορές της ΕΕ.

Κατά περίπτωση, ελήφθησαν υπόψη τα πορίσματα του ελέγχου καταλληλότητας (αξιολόγησης) της νομοθεσίας που διέπει την περιοδική δημοσιοποίηση χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών των επιχειρήσεων. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που προέκυψε από τον εν λόγω έλεγχο καταλληλότητας συνοδεύει την παρούσα έκθεση ([4]).

---

[1] Οδηγία 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και συναφείς εκθέσεις επιχειρήσεων ορισμένων μορφών, την τροποποίηση της οδηγίας 2006/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, ΕΕ L 182 της 29.6.2013, σ. 19.

[2] Οδηγία 2014/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2014, για την τροποποίηση της οδηγίας 2013/34/ΕΕ όσον αφορά τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και πληροφοριών για την πολυμορφία από ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις και ομίλους, ΕΕ L 330 της 15.11.2014, σ. 1.

[3] Οδηγία 2013/50/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2013, για την τροποποίηση της οδηγίας 2004/109/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την εναρμόνιση των προϋποθέσεων διαφάνειας αναφορικά με την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά, της οδηγίας 2003/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση και της οδηγίας 2007/14/ΕΚ της Επιτροπής σχετικά με τον καθορισμό αναλυτικών κανόνων για την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων της οδηγίας 2004/109/ΕΚ, ΕΕ L 294 της 6.11.2013, σ. 13.

[4] Η παρούσα έκθεση δεν αποτελεί σύνοψη του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με τον έλεγχο καταλληλότητας.

Καθεστώς δημοσίευσης πληροφοριών για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις

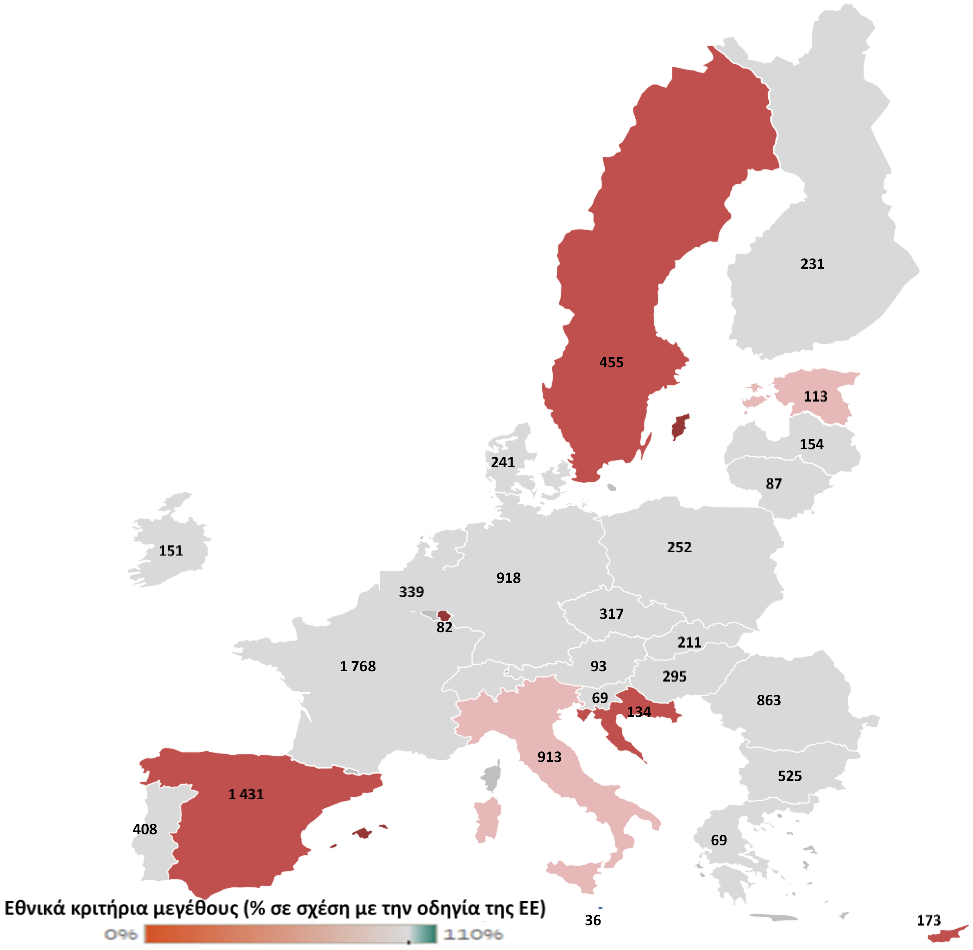
Ρήτρα επανεξέτασης: οδηγία 2013/34/ΕΕ (λογιστική οδηγία) — άρθρο 36 παράγραφος 9

Το ειδικό καθεστώς δημοσίευσης πληροφοριών που ισχύει για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις καθιερώθηκε το 2012 και επιτρέπει σημαντική απλούστευση της δημοσίευσης πληροφοριών, με βάση έναν ενωσιακό ορισμό των πολύ μικρών επιχειρήσεων και διάφορες δυνατότητες που παρέχονται στα κράτη μέλη. Τα κράτη μέλη που εφαρμόζουν το καθεστώς επωφελήθηκαν εν γένει από την επακόλουθη αναθεώρηση της λογιστικής οδηγίας το 2013, για να εφαρμόσουν την απλούστευση από το οικονομικό έτος 2016 και έπειτα.

Αριθμός πολύ μικρών επιχειρήσεων

Το 2016 υπήρχαν στην ΕΕ-27 13,5 εκατομμύρια εταιρείες περιορισμένης ευθύνης που ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής της λογιστικής οδηγίας. Μεταξύ αυτών, 11,1 εκατομμύρια (82 %) ήταν πολύ μικρές επιχειρήσεις, σύμφωνα με τα κριτήρια μεγέθους της οδηγίας. Στην εικόνα 1 παρουσιάζεται ο αριθμός των πολύ μικρών επιχειρήσεων ανά κράτος μέλος.

Εικόνα 1 — Αριθμός πολύ μικρών επιχειρήσεων στην ΕΕ το 2016 (σε χιλιάδες)

Πηγή: CEPS σύμφωνα με τη βάση δεδομένων Orbis Europe — 2016

Σημείωση: Ο χάρτης δείχνει τον αριθμό των πολύ μικρών επιχειρήσεων σε κάθε κράτος μέλος, με βάση την εφαρμογή των κριτηρίων μεγέθους στο πλαίσιο της λογιστικής οδηγίας. Ο χρωματικός κώδικας υποδεικνύει τις περιπτώσεις στις οποίες τα εθνικά κριτήρια μεγέθους αποκλίνουν από τη νομοθεσία της ΕΕ, ως ποσοστό των κριτηρίων μεγέθους της λογιστικής οδηγίας. Το ανοιχτό γκρι χρώμα σημαίνει ότι δεν υπάρχει επίπτωση.

Έξι κράτη μέλη (Ισπανία, Κροατία, Κύπρος, Λουξεμβούργο, Μάλτα και Σουηδία) δεν αναγνωρίζουν τις πολύ μικρές επιχειρήσεις ειδικά όσον αφορά τη δημοσίευση εταιρικών εκθέσεων. Από τα 21 κράτη μέλη που αναγνωρίζουν τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και ένα αντίστοιχο υπεραπλουστευμένο καθεστώς, 20 εφαρμόζουν πιστά τα κριτήρια μεγέθους της οδηγίας. Δύο κράτη μέλη (Εσθονία και Ιταλία) χρησιμοποιούν κατώτερα κριτήρια μεγέθους από εκείνα της οδηγίας. Συνεπώς, ως πολύ μικρές αναγνωρίζονται στην ΕΕ 8,6 εκατομμύρια επιχειρήσεις, δηλαδή το 78 % του συνολικού αριθμού των πολύ μικρών επιχειρήσεων που αναγνωρίζονται από την οδηγία.

Απλούστευση και μείωση των διοικητικών δαπανών

Ο βαθμός απλούστευσης των καθεστώτων δημοσίευσης πληροφοριών που ισχύουν για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις ποικίλλει, ανάλογα με τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους. Στη χειρότερη περίπτωση (απουσία της κατηγορίας των πολύ μικρών επιχειρήσεων, μικρός βαθμός απλούστευσης), οι πολύ μικρές επιχειρήσεις πρέπει να συμμορφώνονται με το καθεστώς δημοσίευσης πληροφοριών που ισχύει για τις μικρές επιχειρήσεις ([5]).

Η νομοθεσία της ΕΕ επιτρέπει στα κράτη μέλη να απλουστεύουν το καθεστώς για τις μικρές επιχειρήσεις, προσαρμόζοντάς το στις ανάγκες τους με διάφορους τρόπους. Σε αυτήν την περίπτωση, οι πολύ μικρές επιχειρήσεις μπορούν να επιλέγουν μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες δυνατότητες:

- να καταρτίζουν συνοπτικό ισολογισμό και συνοπτικά αποτελέσματα χρήσης·
- να μην παραθέτουν σχεδόν καμία πληροφορία στο προσάρτημα·
- να μην συντάσσουν έκθεση διαχείρισης·
- να μην υποβάλλονται σε έλεγχο·
- να υπάγονται σε ειδικό καθεστώς δημοσίευσης (σύστημα ενιαίας εξυπηρέτησης, μόνον ισολογισμός)·
- να μην υπολογίζουν και να μην αναγνωρίζουν τους λογαριασμούς τάξεως στο τέλος της χρήσης.

Τα 22 κράτη μέλη που αναγνωρίζουν τις πολύ μικρές επιχειρήσεις έχουν αξιοποιήσει αυτές τις δυνατότητες σε διαφορετικό βαθμό. Το Κέντρο Μελετών Ευρωπαϊκής Πολιτικής (CEPS) εκτιμά ότι 13 κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει ένα σχετικά απλό καθεστώς (62 % των

[5] Το «καθεστώς για τις μικρές επιχειρήσεις» είναι λιγότερο επαχθές από το καθεστώς δημοσίευσης πληροφοριών που ισχύει για μεγαλύτερες επιχειρήσεις ή οντότητες δημόσιου συμφέροντος. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι περιορίζει τις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται στο προσάρτημα αποκλειστικά και μόνο στις απαιτούμενες οικονομικές καταστάσεις, και απαλλάσσει από την υποχρέωση σύνταξης έκθεσης διαχείρισης και την υποχρέωση υποβολής σε έλεγχο.

επιχειρήσεων που πληρούν τα κριτήρια) και 9 κράτη μέλη παρέχουν περιορισμένη μόνον απλούστευση (38 %) ([6]).

Τα δημοφιλέστερα χαρακτηριστικά ενός καθεστώτος για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις είναι τα μειωμένα προσαρτήματα και η απλουστευμένη διάρθρωση του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης. Πέντε κράτη μέλη προσφέρουν λύσεις ενιαίας εξυπηρέτησης (π.χ. υποβολή φορολογικής δήλωσης μόνο μία φορά). Μόνο 2 κράτη μέλη απαλλάσσουν τις πολύ μικρές επιχειρήσεις από την υποχρέωση αναγνώρισης των λογαριασμών τάξεως στο τέλος της χρήσης.

Οι περισσότερες πολύ μικρές επιχειρήσεις δεν γνωρίζουν, απ' ό,τι φαίνεται, την ύπαρξη του υπεραπλουστευμένου καθεστώτος ή, εάν το γνωρίζουν, επιδεικνύουν ολιγωρία όσον αφορά την εφαρμογή του στην πράξη. Οι λογιστές ([7]) ενδέχεται να μην έχουν συμβάλει στην ενημέρωση σχετικά με την απλούστευση και/ή στη δρομολόγησή της, με αποτέλεσμα να μην αποκομίζουν οι πολύ μικρές επιχειρήσεις τα πλήρη οφέλη της απλούστευσης, όπως σημαντική μείωση των αμοιβών των εξωτερικών λογιστών ([8]).

Με βάση τα προαναφερθέντα, εκτιμάται ότι, για τις 8,6 εκατομμύρια πολύ μικρές επιχειρήσεις που επηρεάζονται, η τρέχουσα επαναλαμβανόμενη εξοικονόμηση δαπανών ανέρχεται σε 79 εκατ. EUR ετησίως ([9]), μετά από εφάπαξ αρχικές δαπάνες ύψους 20 εκατ. EUR ([10]).

Εάν όλα τα κράτη μέλη απλούστευαν πλήρως τη δημοσίευση πληροφοριών, και όλες οι επιχειρήσεις είχαν πλήρη επίγνωση της απλούστευσης, η εκτιμώμενη εξοικονόμηση δαπανών για 11,1 εκατομμύρια πολύ μικρές επιχειρήσεις θα μπορούσε να ανέλθει σε 1 020 εκατ. EUR ετησίως ([11]), μετά από αρχικές εφάπαξ δαπάνες 255 εκατ. EUR ([12]).

---

[6] Βλ. τον «δείκτη μείωσης επιβάρυνσης» για κάθε κράτος μέλος στο έγγραφο *Study on the accounting regime of limited microcompanies* — CEPS — Μάιος 2019, σ. 38.

[7] Το 72 % των πολύ μικρών επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα του CEPS χρησιμοποιούν εξωτερικό λογιστή.

[8] Πηγή: CEPS.

[9] Τρέχουσα συνεχιζόμενη μείωση της επιβάρυνσης ανά έτος: 8,6 εκατομμύρια πολύ μικρές επιχειρήσεις (εθνικά κριτήρια μεγέθους και εφαρμοζόμενο καθεστώς) * ποσοστό 20 % επιχειρήσεων οι οποίες αυτοχαρακτηρίστηκαν και γνωρίζουν την ύπαρξη του υπεραπλουστευμένου καθεστώτος * ποσοστό 50 % επιχειρήσεων οι οποίες εφαρμόζουν υπεραπλουστευμένο καθεστώς * *εξοικονόμηση 6,0 ωρών* * μέσο ωρομίσθιο 15,28 EUR = 79 εκατ. EUR. Υπολογισμοί των υπηρεσιών της Επιτροπής που προέρχονται από δεδομένα του CEPS.

[10] Τρέχουσες εφάπαξ δαπάνες: 8,6 εκατομμύρια πολύ μικρές επιχειρήσεις (εθνικά κριτήρια μεγέθους και εφαρμοζόμενο καθεστώς) * ποσοστό 20 % επιχειρήσεων οι οποίες αυτοχαρακτηρίστηκαν και γνωρίζουν την ύπαρξη του υπεραπλουστευμένου καθεστώτος * ποσοστό 50 % επιχειρήσεων οι οποίες εφαρμόζουν υπεραπλουστευμένο καθεστώς * *εξοικονόμηση 1,5 ώρας* * μέσο ωρομίσθιο 15,28 EUR = 20 εκατ. EUR. Υπολογισμοί της Επιτροπής που προέρχονται από δεδομένα του CEPS.

[11] Πιθανή συνεχιζόμενη μείωση της επιβάρυνσης ανά έτος: 11,1 εκατομμύρια πολύ μικρές επιχειρήσεις (κριτήρια μεγέθους βάσει της λογιστικής οδηγίας) * *εξοικονόμηση 6,0 ωρών* * μέσο ωρομίσθιο 15,28 EUR = 1 020 εκατ. EUR.

[12] Πιθανές εφάπαξ δαπάνες: 11,1 εκατομμύρια πολύ μικρές επιχειρήσεις (κριτήρια μεγέθους βάσει της λογιστικής οδηγίας) * *εξοικονόμηση 1,5 ώρας* * μέσο ωρομίσθιο 15,28 EUR = 255 εκατ. EUR.

Συμπέρασμα

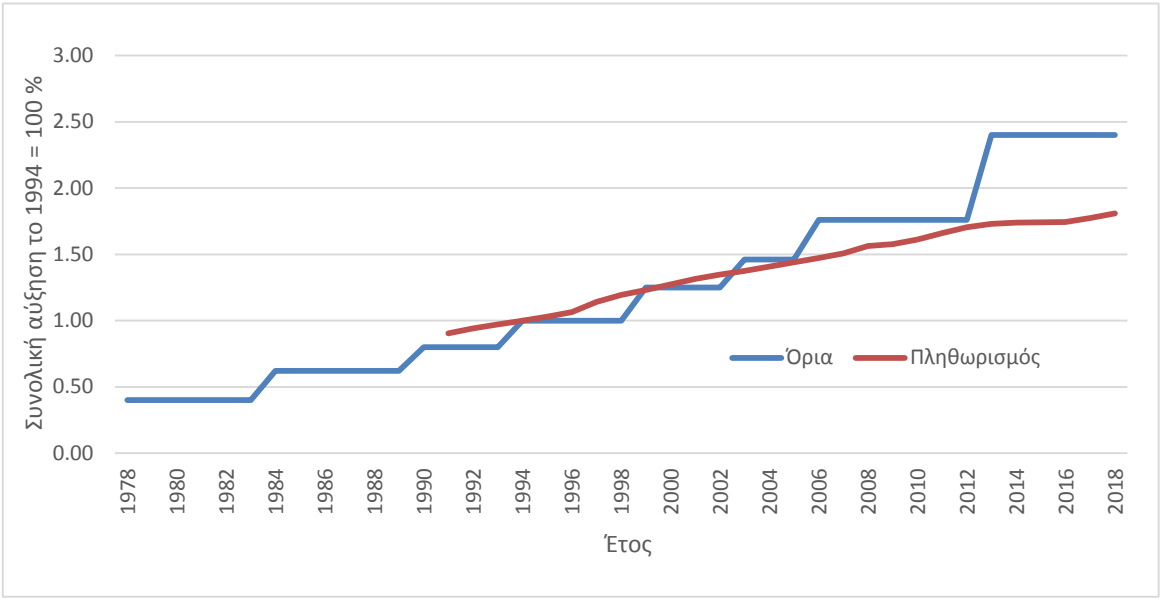
Από το 2013, η λογιστική οδηγία παρέχει στις πολύ μικρές επιχειρήσεις σημαντικό βαθμό προστασίας από την υπερβολική επιβάρυνση. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν είναι δυνατόν να τους ζητηθεί να δημοσιεύσουν περισσότερες πληροφορίες από ό,τι οι μικρές επιχειρήσεις. Σήμερα αναγνωρίζεται στην ΕΕ το 78 % των πολύ μικρών επιχειρήσεων. Αυτό σημαίνει ότι επωφελούνται από ένα ακόμη πιο απλουστευμένο καθεστώς δημοσίευσης πληροφοριών. Κάτι τέτοιο κατέστη δυνατόν χάρη στο ότι η πλειονότητα των κρατών μελών αξιοποίησε τις δυνατότητες απλούστευσης που παρέχει η οδηγία. Ο βαθμός απλούστευσης μπορεί να ποικίλλει σε μεγάλο βαθμό ανάλογα με το εκάστοτε κράτος μέλος. Αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους έχει αξιοποιηθεί ένα μικρό, μόνο, μέρος της δυνατότητας εξοικονόμησης δαπανών. Άλλος λόγος είναι ότι, όπως φαίνεται, οι ίδιες οι επιχειρήσεις δεν γνωρίζουν ή αντιτίθενται στις αλλαγές. Κατ' αυτόν τον τρόπο αμβλύνεται ο αντίκτυπος της απλούστευσης. Η Επιτροπή προτρέπει τα κράτη μέλη που δεν το έχουν ήδη πράξει να αναγνωρίσουν πλήρως όλες τις πολύ μικρές επιχειρήσεις στην ΕΕ, να απλουστεύσουν κατά το δυνατόν το οικείο καθεστώς δημοσίευσης πληροφοριών και να παράσχουν ενημέρωση όσον αφορά τις σχετικές δυνατότητες.

Προσαρμογή των κριτηρίων μεγέθους των ΜΜΕ στον πληθωρισμό

Ρήτρα επανεξέτασης: οδηγία 2013/34/ΕΕ (λογιστική οδηγία) — άρθρο 3 παράγραφος 13

Τα κριτήρια μεγέθους στη λογιστική οδηγία αναθεωρούνται τακτικά από το 1978, όταν εκδόθηκε για πρώτη φορά η οδηγία. Οι αναθεωρήσεις αντικατοπτρίζουν τον πληθωρισμό με την πάροδο των ετών, και κάποιες φορές πηγαίνουν πέραν τούτου. Η εικόνα που ακολουθεί συνοψίζει την εξέλιξη της κατάστασης:

Εικόνα 2 — Εξέλιξη των κριτηρίων νομισματικών μεγεθών των ΜΜΕ στη λογιστική οδηγία

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή — σημείο αναφοράς: κριτήρια μικρού μεγέθους (κύκλος εργασιών / συνολικός ισολογισμός) — βάση 1,00 το 1994

Το 2013, εισήχθη στη λογιστική οδηγία ([13]) η υποχρέωση της Επιτροπής να επανεξετάζει και, κατά περίπτωση, να τροποποιεί τα κριτήρια μεγέθους, ορίζοντας κατηγορίες επιχειρήσεων (πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες, μεγάλες) τουλάχιστον ανά πενταετία, ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις του πληθωρισμού (σε κατ' εξουσιοδότηση πράξεις). Κατ' αυτόν τον τρόπο, η ενωσιακή νομοθεσία αποσκοπεί στο να διατηρήσει την υφιστάμενη κατάσταση, δηλαδή να αποφευχθεί να υπάγονται, εξαιτίας του πληθωρισμού, οι πολύ μικρές και οι μικρές επιχειρήσεις ειδικότερα, εν αγνοία τους, στα απαιτητικότερα λογιστικά καθεστώτα που ισχύουν για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις.

Γεωγραφική περιοχή

Στην οδηγία τα κριτήρια μεγέθους των επιχειρήσεων εκφράζονται σε ευρώ. Η **ζώνη του ευρώ** (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Εσθονία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία,

[13] Άρθρο 3 παράγραφος 13.

Κάτω Χώρες, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία και Φινλανδία) αντιπροσωπεύει το 74% των επιχειρήσεων της ΕΕ ([14]).

Όσον αφορά τα κράτη μέλη **εκτός της ζώνης του ευρώ** (Βουλγαρία, Δανία, Κροατία, Ουγγαρία, Πολωνία, Ρουμανία, Σουηδία και Τσεχία), θα πρέπει να προσαρμόσουν τα εθνικά κριτήρια μεγέθους των επιχειρήσεων ανάλογα με τις συναλλαγματικές ισοτιμίες των αντίστοιχων νομισμάτων τους κατά τη μεταφορά, στο εθνικό δίκαιο, των κριτηρίων της οδηγίας που εκφράζονται σε ευρώ.

Όσο για τις χώρες που ανήκουν στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, δηλαδή τη Νορβηγία, την Ισλανδία και το Λιχτενστάιν, κανονικά θα πρέπει και αυτές να εξετάσουν το ενδεχόμενο αύξησης των οικείων κριτηρίων μεγέθους.

Πληθωρισμός

Κατά την επταετία από την 1η Ιανουαρίου 2013 έως την 31η Δεκεμβρίου 2019 ο σωρευτικός πληθωρισμός ανήλθε σε 6,4 % στη ζώνη του ευρώ και σε 7,5 % στην ΕΕ των 27 ([15]).

Προσαρμογή κριτηρίων μεγέθους

Τα κριτήρια μεγέθους, προσαρμοσμένα κατά 6,4 % ώστε να λαμβάνεται υπόψη ο πληθωρισμός, θα είναι τα εξής (πριν από τη στρογγυλοποίηση προς τα πάνω):

Εικόνα 3 — Κατώτατο όριο για τις ΜΜΕ στη λογιστική οδηγία, τρέχον και προσαρμοσμένο για πληθωρισμό 6,4 %

		Ισολογισμός	**Κύκλος εργασιών**
Πολύ μικρές			
	Τρέχων	350 000 EUR	700 000 EUR
	Προσαρμοσμένος	372 400 EUR	744 800 EUR
Μικρές (κάτω όριο)			
	Τρέχων	4 000 000 EUR	8 000 000 EUR
	Προσαρμοσμένος	4 256 000 EUR	8 512 000 EUR
Μικρές (άνω όριο)			
	Τρέχων	6 000 000 EUR	12 000 000 EUR
	Προσαρμοσμένος	6 384 000 EUR	12 768 000 EUR

[14] Πηγή: CEPS/Επιτροπή. Η Λετονία προσχώρησε στη ζώνη του ευρώ το 2014 και η Λιθουανία το 2015. Η συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιεί στοιχεία της Eurostat για τη ζώνη του ευρώ που περιλαμβάνει τις εν λόγω χώρες. Δεν έχουν γίνει συγκεκριμένες επαναδιατυπώσεις.

[15] Πηγή: Eurostat, όλα τα είδη, ΕνΔΤΚ — βάση για το 2015 το 100.

Μεσαίες/μεγάλες			
	Τρέχων	20 000 000 EUR	40 000 000 EUR
	Προσαρμοσμένος	21 280 000 EUR	42 560 000 EUR

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Στο συγκεκριμένο στάδιο, η στρογγυλοποίηση φαίνεται απαραίτητη, προκειμένου να διασφαλιστούν εφαρμόσιμα, απλά και χρήσιμα κριτήρια μεγέθους για τις επιχειρήσεις. Στη στρογγυλοποίηση θα πρέπει να διατηρηθεί ο πολλαπλασιαστικός συντελεστής 2 που καθορίστηκε από τον νομοθέτη για τον κύκλο εργασιών ως συνάρτηση του συνολικού ισολογισμού. Η στρογγυλοποίηση προς τα πάνω θα πρέπει να προσαρμόζεται για κάθε κριτήριο μεγέθους, ώστε να διασφαλίζονται χρήσιμα αποτελέσματα και να αποτυπώνεται πιστά ο πληθωρισμός με σημαντική στρογγυλοποίηση προς τα πάνω.

Προτείνεται να εφαρμοστούν οι ακόλουθοι κανόνες στρογγυλοποίησης: i) κριτήρια για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, στα επόμενα 25 000, ii) μικρές επιχειρήσεις, στα επόμενα 100 000, iii) μεσαίες/μεγάλες επιχειρήσεις, στα επόμενα 500 000.

Ο πίνακας που ακολουθεί δείχνει πώς, από την προσαρμογή του πληθωρισμού τον Δεκέμβριο του 2019, θα μπορούσαν να προκύψουν στρογγυλοποιημένα κριτήρια μεγέθους σε απόλυτες τιμές, και την ποσοστιαία αύξηση των ισχυόντων κριτηρίων μεγέθους:

Εικόνα 4 — Κατώτατο όριο για τις ΜΜΕ στη λογιστική οδηγία, τρέχον σε σύγκριση με το προσαρμοσμένο για πληθωρισμό 6,4 % και στρογγυλοποίηση προς τα πάνω

		Ισολογισμός	**Κύκλος εργασιών**
Πολύ μικρές			
	Τρέχων	350 000 EUR	700 000 EUR
	Προσαρμοσμένος με στρογγυλοποίηση	375 000 EUR	750 000 EUR
	Προκύπτον %	*7,1 %*	*7,1 %*
Μικρές (κάτω όριο)			
	Τρέχων	4 000 000 EUR	8 000 000 EUR
	Προσαρμοσμένος με στρογγυλοποίηση	4 300 000 EUR	8 600 000 EUR
	Προκύπτον %	*7,5 %*	*7,5 %*

Μικρές (άνω όριο)			
	Τρέχων	6 000 000 EUR	12 000 000 EUR
	Προσαρμοσμένος με στρογγυλοποίηση	6 400 000 EUR	12 800 000 EUR
	Προκύπτον %	*6,7 %*	*6,7 %*
Μεσαίες/μεγάλες			
	Τρέχων	20 000 000 EUR	40 000 000 EUR
	Προσαρμοσμένος με στρογγυλοποίηση	21 500 000 EUR	43 000 000 EUR
	Προκύπτον %	*7,5 %*	*7,5 %*

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Όπως φαίνεται παραπάνω, η στρογγυλοποίηση έχει ως αποτέλεσμα αύξηση των κριτηρίων μεγέθους σε ποσοστό από 6,7 % έως 7,5 %. Το αποτέλεσμα αυτό προσεγγίζει ευλόγως το προβλεπόμενο ποσοστό πληθωρισμού και είναι σταθερό για κάθε κριτήριο μεγέθους. Ως εκ τούτου, τα προαναφερθέντα κριτήρια μεγέθους χρησιμοποιούνται ως έγκυρη βάση για την ανάλυση επιπτώσεων.

Ανάλυση επιπτώσεων στη ζώνη του ευρώ

Η ανάλυση επιπτώσεων επικεντρώνεται στις υποχρεώσεις των κρατών μελών και στις επιπτώσεις τους στις επιχειρήσεις [διαστρωμάτωση κατά μέγεθος ([16]), δαπάνες] στη ζώνη του ευρώ. Η ανάλυση διενεργήθηκε ανά κράτος μέλος, με εφαρμογή πληθωρισμού 6,4 % στα ισχύοντα εθνικά κριτήρια και κανόνων στρογγυλοποίησης σε κάθε κράτος μέλος. Θεωρήθηκε ότι όλα τα κράτη μέλη θα προσαρμόσουν τα οικεία κριτήρια μεγέθους, παρά το περιθώριο που θα τους παρασχεθεί ([17]), με αποτέλεσμα να προκύψει το άνω όριο επιπτώσεων. Εξαιτίας της έλλειψης χρήσιμων στοιχείων, δεν ήταν δυνατή η εκτίμηση των επιπτώσεων στην Κύπρο.

[16] Σύμφωνα με τη βάση δεδομένων ORBIS και το έγγραφο *Study on the accounting regime of limited micro companies* – CEPS – 2019. Εκτιμήθηκαν οι επιπτώσεις στο πλήθος για κάθε κράτος μέλος της ζώνης του ευρώ, με χρήση εθνικών κριτηρίων μεγέθους και εφαρμογή εύλογης στρογγυλοποίησης.

[17] Τα κράτη μέλη ενδέχεται να έχουν εν μέρει μόνο την υποχρέωση να αναθεωρήσουν τα εθνικά κριτήρια μεγέθους. Η οδηγία παρέχει μια σειρά επιλογών για τα κριτήρια ορισμού των μικρών επιχειρήσεων. Μόνον 9 κράτη μέλη στη ζώνη του ευρώ (τα οποία εφαρμόζουν το κάτω όριο του εύρους) θα είναι υποχρεωμένα να προβούν σε προσαρμογή για να λάβουν υπόψη τον πληθωρισμό. Σε αυτά αντιστοιχεί το 1/3 των μικρών επιχειρήσεων. Τα άλλα κράτη μέλη (στα οποία αντιστοιχεί το 2/3 των μικρών επιχειρήσεων) θα έχουν το περιθώριο να αποφασίσουν να μην εφαρμόσουν την προσαρμογή. Στη συγκεκριμένη έρευνα λαμβάνεται ως παραδοχή ότι όλα τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ θα προσαρμόσουν τα οικεία κριτήρια μεγέθους στον πληθωρισμό.

- Πολύ μικρές επιχειρήσεις

  Το καθεστώς των πολύ μικρών επιχειρήσεων αποτελεί μια επιλογή για τα κράτη μέλη. Εκτιμάται ότι η προσαρμογή των κριτηρίων μεγέθους δεν θα έχει επιπτώσεις στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ που δεν εφαρμόζουν κατηγορία ή καθεστώς πολύ μικρών επιχειρήσεων (Ισπανία, Κύπρος, Λουξεμβούργο και Μάλτα). Όσον αφορά άλλα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ, η προσαρμογή των κριτηρίων μεγέθους των πολύ μικρών επιχειρήσεων στον πληθωρισμό θα έχει ως αποτέλεσμα να παύσουν περίπου 77 000 επιχειρήσεις (άνω όριο) να θεωρούνται μικρές, και αντ' αυτού να θεωρούνται πολύ μικρές επιχειρήσεις. Η πιθανή εξοικονόμηση δαπανών συνοψίζεται στη συνέχεια.

- Μικρές επιχειρήσεις

  Μια προσαρμογή στον πληθωρισμό θα μειώσει τον αριθμό των μικρών επιχειρήσεων στη ζώνη του ευρώ κατά περίπου 61 000, κυρίως λόγω της υπαγωγής 77 000 επιχειρήσεων σε καθεστώς πολύ μικρής επιχείρησης, η οποία αντισταθμίζεται εν μέρει από την υπαγωγή 16 000 μεσαίων επιχειρήσεων σε καθεστώς μικρής επιχείρησης.

  Σε περίπτωση υπαγωγής 77 000 μικρών επιχειρήσεων σε καθεστώς πολύ μικρής επιχείρησης, η συνολική εξοικονόμηση δαπανών θα ανέλθει σε περίπου 7 εκατ. EUR ([18]). Η πιθανή εξοικονόμηση δαπανών για τις μεσαίες επιχειρήσεις συνοψίζεται στη συνέχεια.

- Μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις

  Όπως προαναφέρθηκε, ο αριθμός των μεσαίων/μεγάλων επιχειρήσεων θα μειωθεί κατά περίπου 16 000, λόγω της υπαγωγής μεσαίων/μεγάλων επιχειρήσεων σε καθεστώς μικρής επιχείρησης, με αποτέλεσμα τη συνολική μείωση των ετήσιων δαπανών συμμόρφωσης των συγκεκριμένων επιχειρήσεων κατά περίπου 63 εκατ. EUR ([19]).

[18] Κατά προσέγγιση εκτίμηση —77 390 * εξοικονόμηση 6,0 ωρών * μέσο ωρομίσθιο 15,28 EUR— σύμφωνα με το CEPS. Η πραγματική εξοικονόμηση δαπανών ανά επιχείρηση, λόγω μεταβολής της κατηγορίας μεγέθους, θα ποικίλλει στην πράξη, ανάλογα με το μέγεθος της εκάστοτε επιχείρησης, την τοπική νομοθεσία και τις περιστάσεις.

[19] Κατά προσέγγιση εκτίμηση: 15 777 επιχειρήσεις x εξοικονόμηση 4 000 EUR ανά επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων 1 000 EUR για την κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων, συν εξοικονόμηση αμοιβών ελέγχου της τάξης των 3 000 EUR (με την παραδοχή ότι όλα τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη απαλλάσσουν τις μικρές επιχειρήσεις από τις σχετικές υποχρεώσεις). Η εξοικονόμηση δαπανών που χρησιμοποιήθηκε στη συγκεκριμένη περίπτωση αναφέρθηκε από την Επιτροπή στη συνέχεια που δόθηκε στην εκτίμηση επιπτώσεων στο πλαίσιο του προγράμματος REFIT — βλ. *Report on Action Programme for Reducing Administrative Burdens in the EU*, SWD(2012) 423 final (σ. 7, σ. 15 και σ. 16).

Στην κατηγορία αυτή, περίπου 4 000 μεγάλες επιχειρήσεις θα γίνουν μεσαίες ([20]). Εκτιμάται ότι οι επιπτώσεις στο καθεστώς δημοσίευσης πληροφοριών στο οποίο υπάγονται θα είναι οριακές: ενδεχομένως, λιγότερα προσαρτήματα· πιθανή απαλλαγή από την υποχρέωση τήρησης ενοποιημένων λογαριασμών· πιθανώς, καμία αλλαγή για τις επιχειρήσεις του εξορυκτικού τομέα που υπόκεινται στην υποχρέωση υποβολής εκθέσεων ανά χώρα, ούτε αλλαγή του καθεστώτος δημοσίευσης πληροφοριών που ισχύει για τις οντότητες δημόσιου συμφέροντος, συμπεριλαμβανομένης της δημοσιοποίησης μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Κατά συνέπεια, η εξοικονόμηση δαπανών, που θεωρήθηκε μη σημαντική, δεν αποτέλεσε αντικείμενο εκτίμησης.

Στην εικόνα που ακολουθεί συνοψίζονται οι επιπτώσεις στο πλήθος και στις δαπάνες στη ζώνη του ευρώ.

Εικόνα 5 — Αλλαγή στο πλήθος και στην εξοικονόμηση δαπανών για κάθε κατηγορία μεγέθους προσαρμοσμένων κριτηρίων μεγέθους στη ζώνη του ευρώ

Κατηγορία μεγέθους	Αλλαγές στο πλήθος – ζώνη του ευρώ (άνω όριο)	Εξοικονόμηση δαπανών (άνω όριο)
Πολύ μικρές	+77.390	-
Μικρές	-61.613	7 εκατ. EUR
Μεσαίες/μεγάλες	-15.777	63 εκατ. EUR

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Αλυσιδωτές επιπτώσεις στα κράτη μέλη εκτός της ζώνης του ευρώ και στις χώρες του ΕΟΧ

Η αύξηση των κριτηρίων μεγέθους που εκφράζονται σε ευρώ θα συνεπαγόταν αποκλίνουσες υποχρεώσεις προσαρμογής (ή μη) των κριτηρίων μεγέθους για τα κράτη μέλη εκτός της ζώνης του ευρώ. Συμπληρωματικά προς την προσαρμογή στον πληθωρισμό, τα αντίστοιχα εθνικά κριτήρια μεγέθους εκφρασμένα σε εθνικό νόμισμα θα έπρεπε επίσης να προσαρμοστούν με βάση τις αντίστοιχες συναλλαγματικές ισοτιμίες έναντι του ευρώ ([21]) που θα παρατηρηθούν κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της τροποποιητικής νομικής πράξης της ΕΕ. Αυτές οι μελλοντικές ισοτιμίες δεν είναι δυνατόν να προβλεφθούν πλήρως και, σε κάθε περίπτωση, η οδηγία αφήνει περιθώριο 5 % προκειμένου να καταστεί δυνατός ο καθορισμός στρογγυλοποιημένων κριτηρίων μεγέθους στα εθνικά νομίσματα. Αυτό το προνόμιο των κρατών μελών προσθέτει απρόβλεπτες πιθανές επιπτώσεις, ιδίως επειδή το

[20] Όσον αφορά τα κράτη μέλη που δεν διαθέτουν κατηγορία μεσαίων επιχειρήσεων (Βέλγιο, Γαλλία, Ιταλία, Σλοβακία, στα οποία αντιστοιχεί το 42 % των επιχειρήσεων), η προσαρμογή των κριτηρίων μεγέθους δεν θα έχει καμία επίπτωση.

[21] Το 2013, η λογιστική οδηγία προέβλεψε (άρθρο 3 παράγραφος 9) τη χρήση της συναλλαγματικής ισοτιμίας που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της οδηγίας (29 Ιουνίου 2013). Προβλέπει επίσης τη χρήση της συναλλαγματικής ισοτιμίας που δημοσιεύεται κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος «κάθε οδηγίας που καθορίζει τα ποσά αυτά». Κατά την ερμηνεία της Επιτροπής, αυτό σημαίνει τη συμπερίληψη μεταγενέστερων νομοθετικών πράξεων.

περιθώριο στρογγυλοποίησης και το ποσοστό πληθωρισμού μπορούν να αθροιστούν ή να ακυρώσουν το ένα το άλλο.

Από μια κατά προσέγγιση ανάλυση της κατάστασης την 31η Ιουλίου 2017 —χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το περιθώριο του 5 %— προκύπτει ότι οι προσαρμογές στον πληθωρισμό στις αντίστοιχες χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ θα επέφεραν εν γένει άνισα αποτελέσματα μεταξύ των χωρών. Γενικά, οι προσαρμογές δεν θα ήταν ακριβώς ανάλογες με τα αντίστοιχα ποσοστά πληθωρισμού, ενώ μερικά μόνον από τα κράτη μέλη θα ήταν σε θέση να προβούν σε προσαρμογές σύμφωνα με τον δικό τους πληθωρισμό. Ορισμένα κράτη μέλη θα ήταν πιθανόν υποχρεωμένα να αυξήσουν τα κριτήρια μεγέθους κατά αρκετές ποσοστιαίες μονάδες πάνω από το σωρευτικό αποτέλεσμα του δικού τους πληθωρισμού. Στον αντίποδα, ορισμένα κράτη μέλη θα είχαν τη δυνατότητα να μην προσαρμόσουν κάποια κριτήρια μεγέθους (ιδίως τα κριτήρια για τις μικρές επιχειρήσεις).

Συμπέρασμα

Δεδομένου του συγκρατημένου πληθωρισμού στη ζώνη του ευρώ τα τελευταία έτη, η προσαρμογή των κριτηρίων μεγέθους υπό τις παρούσες περιστάσεις θα απέφερε πιθανώς περιορισμένα αποτελέσματα για τις επιχειρήσεις της ζώνης του ευρώ και αβέβαια αποτελέσματα για τις επιχειρήσεις σε κράτη μέλη εκτός της ζώνης του ευρώ.

Οι εκτιμήσεις αυτές καθιστούν λιγότερο επιτακτική την ανάγκη προσαρμογής κατά την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης. Ωστόσο, η Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα να προτείνει προσαρμογές των κριτηρίων μεγέθους ανά πάσα στιγμή, με σκοπό την προσαρμογή στον πληθωρισμό μέσω κατ’ εξουσιοδότηση πράξεων, όπως προβλέπεται στη λογιστική οδηγία.

Εκθέσεις για πληρωμές προς κυβερνήσεις από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της υλοτόμησης ή της εξόρυξης (υποβολή εκθέσεων ανά χώρα/CBCR)

Ρήτρα επανεξέτασης: οδηγία 2013/34/ΕΕ (λογιστική οδηγία) — άρθρο 48

Βάσει του Κεφαλαίου 10 της λογιστικής οδηγίας που θεσπίστηκε το 2013, απαιτείται από τις επιχειρήσεις της ΕΕ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της εξόρυξης ή της υλοτόμησης να υποβάλλουν ετήσια έκθεση για πληρωμές προς κυβερνήσεις από το οικονομικό έτος 2016 και μετά. Οι πληρωμές πρέπει να δημοσιοποιούνται ανά έργο και ανά κυβέρνηση. Μια κυβέρνηση μπορεί να είναι τοπική, περιφερειακή ή εθνική και θα πρέπει εξ ορισμού να περιλαμβάνει οποιαδήποτε κρατική επιχείρηση.

Ενίσχυση της διαφάνειας των πληρωμών προς κυβερνήσεις

Όλα τα κράτη μέλη έθεσαν σε εφαρμογή την πολιτική αυτή στο εθνικό τους δίκαιο μεταξύ των ετών 2014 και 2017. Τα περισσότερα έλαβαν μέριμνα ώστε οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της υλοτόμησης ή της εξόρυξης να ξεκινήσουν την υποβολή εκθέσεων ανά χώρα από το οικονομικό έτος 2016, όπως απαιτείται βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ, ή νωρίτερα (Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία). Σε τρία κράτη μέλη η υποβολή εκθέσεων άρχισε από το οικονομικό έτος 2017, με περιορισμένα αποτελέσματα λόγω του αριθμού των επιχειρήσεων που επηρεάζονται. Δεν εντοπίστηκε καμία σοβαρή περίπτωση μη συμμόρφωσης, αλλά η Επιτροπή διερευνά επί του παρόντος ορισμένα ζητήματα συμμόρφωσης που αφορούν κάποια κράτη μέλη.

Σε μελέτη συμμόρφωσης που διενεργήθηκε από τους συμβούλους της VVA διαπιστώθηκε ([22]) ότι στον εξορυκτικό τομέα υποβάλλεται σημαντικός αριθμός εκθέσεων, χωρίς να υπάρχουν ενδείξεις εκτεταμένης μη συμμόρφωσης. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, ο ανάδοχος δεν είχε πρόσβαση στις εκθέσεις ανά χώρα διαφόρων επιχειρήσεων, αποδίδοντας το γεγονός αυτό κυρίως στο ότι η υποβολή εκθέσεων άρχισε να εφαρμόζεται πρόσφατα, στην άνιση πρόσβαση στους δικτυακούς τόπους των επιχειρήσεων ή στα μητρώα επιχειρήσεων, ή σε καθυστερήσεις στην υποβολή εκθέσεων.

Όσον αφορά την υλοτόμηση πρωτογενών δασών, η VVA εντόπισε μόνο δύο επιχειρήσεις στην ΕΕ οι οποίες υπέβαλαν έκθεση —πολύ λιγότερες από τις εκατό επιχειρήσεις που αναμένονταν. Αυτό εξηγείται κυρίως από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τομέα (μέγεθος, δραστηριότητες μιας επιχείρησης) και από εγγενή ζητήματα που οφείλονται στον περιοριστικό ορισμό της οδηγίας όσον αφορά τα πρωτογενή δάση[23]. Δεδομένης της περιορισμένης έκτασης της υποβολής εκθέσεων για πληρωμές προς κυβερνήσεις από τις

[22] Valdani, Vicari and Associati, *Study:Review of country-by-country reporting requirements for extractive and logging industries*, Νοέμβριος 2018 (διαθέσιμη στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής).

[23] Οριζόμενα στη λογιστική οδηγία ως «δασώδεις εκτάσεις γηγενών ειδών, εφόσον δεν υπάρχει σαφής ένδειξη ανθρώπινης δραστηριότητας και δεν έχουν διαταραχθεί σημαντικά οι οικολογικές διεργασίες». Τα δευτερογενή δάση είναι φυσικά δάση τα οποία έχουν υλοτομηθεί τουλάχιστον μία φορά. Σημαντικό ποσοστό των επιχειρήσεων υλοτομίας δραστηριοποιούνται εκτός των πρωτογενών δασών.

επιχειρήσεις υλοτόμησης, οι βασικοί μηχανισμοί που εφαρμόζονται για την ενίσχυση της διαφάνειας στον τομέα της υλοτόμησης περιλαμβάνουν τον κανονισμό της ΕΕ για την ξυλεία (EUTR) ([24]) και το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την επιβολή της δασικής νομοθεσίας, τη διακυβέρνηση και το εμπόριο (FLEGT) ([25]), παρόλο που ούτε ο EUTR ούτε το FLEGT απαιτούν από τους φορείς εκμετάλλευσης να υποβάλλουν πληροφορίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα της δέουσας επιμέλειάς τους ή τους προμηθευτές που παραβιάζουν την κείμενη νομοθεσία.

Στο δείγμα των εκθέσεων που μελέτησε η VVA, οι περισσότερες επιχειρήσεις είχαν παράσχει τις απαιτούμενες πληροφορίες. Εντοπίστηκαν αρκετοί τομείς στους οποίους υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Οι τομείς αυτοί, οι οποίοι φαίνεται να αφορούν περισσότερο ζητήματα αδυναμιών ή ευελιξίας στο πρότυπο υποβολής εκθέσεων, παρά τη συμμόρφωση, παρατίθενται στη συνέχεια.

- Ονομαστική αναφορά των κυβερνήσεων — η ονομασία της κυβερνητικής οντότητας που έλαβε την πληρωμή δεν αναφέρεται πάντοτε με σαφήνεια στις εκθέσεις. Πολλές επιχειρήσεις αναφέρουν μόνο την ονομασία της χώρας και/ή «εθνική», «περιφερειακή/τοπική» ή «δημοτική» κυβέρνηση. Ως εκ τούτου, δεν είναι εύκολο να προσδιοριστούν με ακρίβεια και να λογοδοτήσουν οι αρμόδιες κρατικές οντότητες.

- Ορισμός του έργου — οι νομικές συνέπειες της διατύπωσης: «ουσιωδώς αλληλοσυνδεόμενες συμφωνίες», η οποία συνιστά τον ορισμό του έργου, επιδέχονται διαφορετικές ερμηνείες από τις επιχειρήσεις. Κατά συνέπεια, υπάρχουν διαφορές μεταξύ των επιχειρήσεων όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων για κάθε έργο, με αποτέλεσμα να είναι δύσκολο να αποτυπωθεί μια πλήρης και συνεκτική εικόνα των έργων στα οποία συμμετέχουν περισσότερες από μία επιχειρήσεις.

- Κοινές επιχειρήσεις — οι κοινές επιχειρήσεις είναι συχνό φαινόμενο στον εξορυκτικό τομέα. Οι επιχειρήσεις τείνουν να δημιουργούν ενώσεις με άλλες επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των κρατικών επιχειρήσεων, με σκοπό την από κοινού πραγματοποίηση επενδύσεων και δραστηριοτήτων. Συνήθως, μία από τις επιχειρήσεις είναι υπεύθυνη για την τήρηση αρχείων των δραστηριοτήτων για όλες τις επιχειρήσεις. Ελλείψει σαφών οδηγιών στη νομοθεσία της ΕΕ, υπάρχουν διάφοροι τρόποι υποβολής εκθέσεων για τις πληρωμές: i) αναλογικά προς το ίδιο μερίδιο της επιχείρησης στην κοινή επιχείρηση, ii) για το 100 % των πληρωμών της κοινής επιχείρησης για τις οποίες υποβάλλει έκθεση η επικεφαλής επιχείρηση (στην περίπτωση αυτή, οι άλλες επιχειρήσεις ενδέχεται να εξετάσουν το ενδεχόμενο να μην υποβάλουν έκθεση, παρά το γεγονός ότι έχουν νομική υποχρέωση να το πράξουν), ή iii) άλλοι τρόποι. Κατά συνέπεια, τα αποτελέσματα της υποβολής εκθέσεων δεν είναι πλήρως συγκρίσιμα ή δεν υπάρχουν.

- Ψηφιακή χρηστικότητα — απουσία μηχαναγνωσιμότητας, οι χρήστες δυσκολεύονται να αξιοποιήσουν τα δεδομένα που υποβάλλονται σε μεγάλη και επαναλαμβανόμενη κλίμακα.

[24] Κανονισμός της ΕΕ για την ξυλεία (EUTR — κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 995/2010).).
[25] https://www.euflegt.efi.int/documents/10180/452147/FLEGT+factsheet+Trade+and+market.pdf/5ceb3405-3161-26a8-a03c-de87eba7dc5a

Υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι η υποβολή εκθέσεων ανά χώρα χρησιμοποιείται, κυρίως, από την κοινωνία των πολιτών για σκοπούς ενημέρωσης και για την κατάρτιση επιτομών ή πληροφοριακών γραφημάτων, ή για να ζητηθούν διευκρινίσεις από κυβερνήσεις και εταιρείες, οι οποίες καθίστανται, κατ' αυτόν τον τρόπο, υπόλογες. Δεδομένου ότι πρόκειται για πρόσφατη πολιτική, η ενημέρωση του κοινού σχετικά με τις εκθέσεις παραμένει περιορισμένη στις περισσότερες χώρες. Είναι ακόμη πολύ νωρίς για να γίνουν ορατές σημαντικές αλλαγές στη λογοδοσία των κυβερνήσεων (ιδίως στην περίπτωση λιγότερο δημοκρατικών ή λιγότερο ανοικτών κυβερνήσεων) ή στη διακυβέρνηση των πόρων σε χώρες πλούσιες σε πόρους. Μια απρόβλεπτη συνέπεια της οδηγίας είναι ότι η υποβολή εκθέσεων ανά χώρα χρησιμοποιείται σε μεγάλο βαθμό από την κοινωνία των πολιτών, προκειμένου οι επιχειρήσεις να καλούνται να απαντούν σε ερωτήσεις και να λογοδοτούν. Σε κάθε περίπτωση, οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων θεωρούνται, τουλάχιστον από την κοινωνία των πολιτών, αποτελεσματικές όσον αφορά την αύξηση της διαφάνειας των πληρωμών που καταβάλλονται από τις επιχειρήσεις στις κυβερνήσεις για την εκμετάλλευση των φυσικών πόρων.

Η συμπερίληψη των πρόσθετων πληροφοριών που προτείνονται στη ρήτρα επανεξέτασης, δηλαδή του μέσου όρου απασχοληθέντων, της χρήσης υπεργολάβων και της ενδεχόμενης επιβολής χρηματικών ποινών από τη χώρα, δεν φαίνεται να έχει ευρεία δημόσια στήριξη σύμφωνα με έρευνα της VVA. Η κοινωνία των πολιτών θα επικροτούσε κατ' αρχήν την αύξηση της διαφάνειας, αλλά τα στοιχεία αυτά δεν αποτελούν τις βασικές προτεραιότητές της. Οι επιχειρήσεις είναι γενικά απρόθυμες να προσθέσουν οποιαδήποτε απαίτηση δημοσίευσης πληροφοριών, με βάση τις αναλογίες κόστους-οφέλους. Ομοίως, οι εθνικές αρχές μάλλον δεν πείθονται ότι αυτά τα πρόσθετα στοιχεία θα μπορούσαν να βελτιώσουν την επίτευξη των στόχων των απαιτήσεων δημοσίευσης στοιχείων. Η Επιτροπή συμπεριέλαβε τον αριθμό των εργαζομένων στην πρότασή της για δημόσια υποβολή εκθέσεων ανά χώρα από μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις, το 2016 ([26]).

Διεθνείς εξελίξεις, αντίκτυπος άλλων διεθνών καθεστώτων

Ο Καναδάς, η Ελβετία, το Ηνωμένο Βασίλειο και ο Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος έχουν θεσπίσει αποτελεσματική νομοθεσία για τη διασφάλιση της υποβολής εκθέσεων ανά χώρα από τις αντίστοιχες εξορυκτικές βιομηχανίες τους ([27]). Ο Καναδάς θέσπισε νομοθεσία για την υποβολή εκθέσεων ανά χώρα ([28]) την 1η Ιουνίου 2015. Η ΕΕ θεωρεί ότι το καναδικό πρότυπο είναι ισοδύναμο με το δικό της ([29]). Ομοίως, ο Καναδός υπουργός Φυσικών Πόρων έχει την εξουσία να επιτρέπει στις οντότητες που υποβάλλουν έκθεση να αντικαθιστούν εκθέσεις που

[26] Πρόταση της Επιτροπής για οδηγία όσον αφορά τη δημοσιοποίηση πληροφοριών για τη φορολογία εισοδήματος από ορισμένες επιχειρήσεις και υποκαταστήματα, COM(2016) 0198 final — 2016/0107 (COD), Απρίλιος 2016.

[27] Για να παράγει αποτελέσματα, το άρθρο 1504 του νόμου Dodd–Frank προβλέπει την έγκριση κανόνα από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ (SEC). Κατά την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης, δεν είχε ακόμη τεθεί σε ισχύ κανόνας αυτού του είδους. Ως εκ τούτου, οι επιχειρήσεις που είναι εισηγμένες σε χρηματιστήριο των ΗΠΑ (ιδιωτικοί εκδότες εντός και εκτός ΗΠΑ) δεν έχουν μέχρι στιγμής καμία υποχρέωση υποβολής εκθέσεων ανά χώρα, αλλά η κατάσταση ενδέχεται να αλλάξει στο εγγύς μέλλον.

[28] Νόμος του Καναδά περί μέτρων διαφάνειας του εξορυκτικού τομέα (Canadian Extractive Sector Transparency Measures Act – ESTMA).

[29] Εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2016/1910 της Επιτροπής, της 28ης Οκτωβρίου 2016.

έχουν καταρτιστεί σε άλλη δικαιοδοσία (της οποίας οι απαιτήσεις θεωρούνται ότι τις αντικαθιστούν με αποδεκτό τρόπο), ώστε να εκπληρώνονται οι απαιτήσεις του Καναδά στην ΕΕ, καθώς και στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο. Με τον τρόπο αυτόν, η ΕΕ και ο Καναδάς αποφεύγουν την υποβολή πολλαπλών εκθέσεων και, κατ' επέκταση, την περιττή επιβάρυνση των επιχειρήσεων. Η ΕΕ και το Ηνωμένο Βασίλειο είναι οι μόνες δικαιοδοσίες που απαιτούν δημόσια υποβολή εκθέσεων ανά χώρα για τις βιομηχανίες υλοτόμησης.

Παράλληλα, η πρωτοβουλία για τη διαφάνεια των εξορυκτικών βιομηχανιών (ΕΙΤΙ) είναι μια ιδιωτική πρωτοβουλία που έχει ως στόχο να καταστεί υπόλογος ο εξορυκτικός τομέας. Η πρωτοβουλία ΕΙΤΙ είναι διεθνής μη κερδοσκοπική ένωση που έχει συσταθεί βάσει του νορβηγικού δικαίου. Τα μέλη της προέρχονται από κυβερνήσεις, εταιρείες πετρελαίου, φυσικού αερίου και εξόρυξης, θεσμικούς επενδυτές και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, και έχει ως στόχο να βελτιώσει τον ανοικτό χαρακτήρα και την υπεύθυνη διαχείριση των εσόδων από φυσικούς πόρους. Επί του παρόντος συμμετέχουν στην ΕΙΤΙ 52 χώρες οι οποίες την υλοποιούν. Οι εκθέσεις της ΕΙΤΙ —των οποίων η δημοσίευση υπάγεται στην κρατική εξουσία των χωρών που είναι μέλη της— περιέχουν τις πληρωμές που λαμβάνουν οι κυβερνήσεις από εξορυκτικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται εντός της δικαιοδοσίας τους. Οι εκθέσεις που καταρτίζονται στο πλαίσιο αυτής της πρωτοβουλίας είναι δημόσιες και μηχαναγνώσιμες. Παρουσιάζουν πληρωμές με ανάλυση ανά έργο σε μια δεδομένη χώρα, σύμφωνα με τις ίδιες κατευθύνσεις που ακολουθούνται στην πολιτική της ΕΕ.

Η ΕΙΤΙ και η υποβολή εκθέσεων ανά χώρα στην ΕΕ αλληλοσυμπληρώνονται. Εξαρχής, όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων ανά χώρα στην ΕΕ υπήρχε η απαίτηση δημοσιοποίησης τύπων πληρωμών σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ΕΙΤΙ. Ομοίως, οι απαιτήσεις της ΕΕ έχουν επηρεάσει σε κάποιον βαθμό τις απαιτήσεις της ΕΙΤΙ, για παράδειγμα όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων ανά έργο. Η ΕΙΤΙ είναι πιθανό να παρέχει πληρέστερες πληροφορίες σχετικά με μια δεδομένη χώρα από ό,τι η υποβολή εκθέσεων ανά χώρα στην ΕΕ. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι εκθέσεις της ΕΙΤΙ δεν καλύπτουν μόνο τις δραστηριότητες που ελέγχονται από τις βιομηχανίες της ΕΕ ή του Καναδά, αλλά και τις δραστηριότητες άλλων αλλοδαπών και εθνικών εταιρειών, συμπεριλαμβανομένων των κρατικών. Ωστόσο, οι εκθέσεις της ΕΙΤΙ είναι γεωγραφικά περιορισμένες, διότι μία έκθεση καλύπτει μόνο μία χώρα. Επίσης, οι εκθέσεις της ΕΙΤΙ δημοσιεύονται συνήθως αργότερα από 1 έτος μετά την υποβολή εκθέσεων ανά χώρα στην ΕΕ για ένα δεδομένο έτος. Τα μέλη της ΕΙΤΙ αυξήθηκαν από τότε που εκδόθηκε η λογιστική οδηγία. Δεν υπάρχει σαφής ή άμεση συσχέτιση μεταξύ των δύο γεγονότων, χωρίς κάτι τέτοιο να συνιστά απόκλιση από τον στόχο που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 45 της λογιστικής οδηγίας, σύμφωνα με τον οποίο η υποβολή εκθέσεων ανά χώρα θα πρέπει να συμβάλλει στη διευκόλυνση του έργου των κυβερνήσεων πλούσιων σε πόρους χωρών να εφαρμόζουν τις αρχές και τα κριτήρια της πρωτοβουλίας ΕΙΤΙ. Οι απαιτήσεις της ΕΙΤΙ δεν υπερισχύουν, τουλάχιστον προς το παρόν, των απαιτήσεων της ΕΕ, και αντιστρόφως, γεγονός που οφείλεται σε διάφορους παράγοντες.

Η κοινωνία των πολιτών και η βιομηχανία καλούν την Επιτροπή να συνεχίσει να επιβεβαιώνει στα διεθνή φόρουμ τη δέσμευση της ΕΕ για την προώθηση της διαφάνειας στον εξορυκτικό τομέα, προκειμένου να ενθαρρύνει τους διεθνείς εταίρους της να καθιερώσουν παρόμοιες απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα και στην ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού

Η ΕΕ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από κάποιες χώρες για τον εφοδιασμό της τόσο με αργό πετρέλαιο όσο και με φυσικό αέριο. Οποιοιδήποτε περιορισμοί των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων της ΕΕ σε πλούσιες σε πόρους χώρες-εταίρους στρατηγικής σημασίας, οι οποίοι οφείλονται στις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων, θα έχουν αντίκτυπο στην ενεργειακή ασφάλεια.

Η VVA δεν βρήκε στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι οι ανταγωνιστές από τρίτες χώρες έχουν σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, επειδή δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν εκθέσεις για τις πληρωμές προς κυβερνήσεις. Επίσης, δεν διαπίστωσε περιπτώσεις τρίτων χωρών οι οποίες περιορίζουν τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων της ΕΕ λόγω των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις εξακολουθούν να ανησυχούν για την έλλειψη ισότιμων όρων ανταγωνισμού, διότι οι ανταγωνιστές από τις ΗΠΑ, την Κίνα και άλλες χώρες δεν υπόκεινται στις ίδιες υποχρεώσεις διαφάνειας. Η βιομηχανία ανησυχεί για τους κινδύνους που προκαλεί για την ανταγωνιστικότητα μακροπρόθεσμα αυτή η έλλειψη ισότιμων όρων ανταγωνισμού. Μια πανεπιστημιακή μελέτη ([30]) φαίνεται να υποστηρίζει αυτόν τον ισχυρισμό, καταλήγοντας στη διαπίστωση ότι οι επιχειρήσεις που δημοσιοποιούν εκθέσεις ανά χώρα τείνουν να αυξάνουν τις πληρωμές τους προς τις κυβερνήσεις υποδοχής και να μειώνουν και να ανακατανέμουν επενδύσεις, σε σύγκριση με ανταγωνιστές που δεν δημοσιοποιούν πληροφορίες σε αυτές τις χώρες.

Ωστόσο, μέχρι στιγμής δεν έχουν υπάρξει άλλες απτές επιπτώσεις στον ενεργειακό εφοδιασμό της ΕΕ. Η πολιτική υποβολής εκθέσεων ανά χώρα υφίσταται μόλις μια διετία. Το διάστημα αυτό είναι πολύ μικρότερο από τους κύκλους της βιομηχανίας στους κλάδους της εξόρυξης, του πετρελαίου κ.λπ., οι οποίοι συνήθως διαρκούν πολύ περισσότερο, από την αναζήτηση και τις επενδύσεις έως το κλείσιμο των εγκαταστάσεων. Για τον λόγο αυτόν, θα πρέπει να παρακολουθείται προσεκτικά η κατάσταση όσον αφορά τους κινδύνους.

Επέκταση των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων σε επιπλέον βιομηχανικούς κλάδους

Για την κοινωνία των πολιτών, η επέκταση της υποβολής εκθέσεων ανά χώρα σε επιπλέον βιομηχανικούς κλάδους (π.χ. τηλεπικοινωνίες, κατασκευές) θα μπορούσε να συμβάλει στον μετριασμό των κινδύνων για την κοινωνία και τους επενδυτές, καθώς και στην πρόληψη και αποτροπή παράνομων πράξεων, της διαφθοράς και της δημοσιονομικής κακοδιαχείρισης. Ωστόσο, οι εμπειρογνώμονες και οι μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) τείνουν να αναγνωρίσουν ότι είναι ανέφικτη η εφαρμογή μιας ενιαίας λύσης για όλες ανεξαιρέτως τις περιπτώσεις —όπως η συλλήβδην μεταφορά προτύπων υποβολής εκθέσεων ανά χώρα για τις εξορυκτικές βιομηχανίες σε άλλους κλάδους, για παράδειγμα με απλή επέκταση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας. Θα είναι αναγκαίες προσαρμοσμένες απαιτήσεις για κάθε επιπλέον κλάδο. Ένας ακόμη προβληματισμός πηγάζει από το γεγονός ότι η αποτελεσματικότητα ενός τέτοιου μέτρου εξαρτάται επίσης, σε μεγάλο βαθμό, από το μέγεθος μιας επιχείρησης και τη

[30] Thomas Rauter, *Disclosure Regulation, Corruption, and Investment: Evidence from Natural Resource Extraction* – Φεβρουάριος 2019.

διεθνή παρουσία του κλάδου. Αυτό σημαίνει ότι είναι ίσως πρακτικά αδύνατον να οριστεί κατάλληλο πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας της ΕΕ για ορισμένους κλάδους, καθώς κάτι τέτοιο εξαρτάται από τον βαθμό στον οποίο οι βιομηχανίες της ΕΕ επενδύουν στο εξωτερικό σε τοπική κλίμακα στον σχετικό κλάδο, το αν είναι αρκετά μεγάλες, και το αν καταβάλλουν σημαντικά ποσά στις κυβερνήσεις. Επιπλέον, μολονότι πρωταρχικός στόχος της υποβολής εκθέσεων ανά χώρα είναι η ενδυνάμωση των τοπικών πληθυσμών που βρίσκονται αντιμέτωποι με την εκμετάλλευση των φυσικών και μη ανανεώσιμων πόρων τους, η υποβολή των συγκεκριμένων εκθέσεων ενδέχεται να μην είναι πρόσφορη για την επίτευξη παρόμοιων στόχων σε κλάδους στους οποίους ο περιβαλλοντικός παράγοντας και ο παράγοντας της εγγύτητας δεν αποτελούν εγγενή μέρη.

Έλεγχος

Ο έλεγχος δεν αποτελεί υποχρεωτική απαίτηση της υποβολής εκθέσεων. Ωστόσο, ορισμένες μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν οικειοθελώς τις υπηρεσίες ανεξάρτητων ελεγκτών ως πρόσθετη εξακρίβωση, προκειμένου να αυξήσουν την εγκυρότητα και την αξιοπιστία των εκθέσεών τους για τους χρήστες.

Εάν ο έλεγχος ήταν υποχρεωτικός, οι ενδιαφερόμενοι θα επιθυμούσαν περαιτέρω διευκρινίσεις όσον αφορά το είδος των εργασιών, το επίπεδο εξακρίβωσης, τον χρόνο, το περιεχόμενο της υποβολής εκθέσεων και τη δημοσίευση. Υποθέτοντας μια τυπική ελεγκτική εργασία, η VVA υπολόγισε ότι το εκτιμώμενο ετήσιο κόστος κυμαίνεται μεταξύ 450 000 EUR και 1 500 000 EUR ανά επιχείρηση. Εάν υποτεθεί μια απλούστερη εργασία επανεξέτασης με περιορισμένη εξακρίβωση, το ποσό αυτό μειώνεται και κυμαίνεται μεταξύ 250 EUR και 450 000 EUR. Άλλοι τύποι εργασιών —με ή χωρίς υπηρεσίες εξακρίβωσης— δεν κοστολογήθηκαν.

Ο έλεγχος της υποβολής εκθέσεων ανά χώρα δεν αποτελεί βασική προτεραιότητα για τα μέλη της κοινωνίας των πολιτών ως χρήστες, μολονότι αναγνωρίζουν ότι ένας τέτοιος έλεγχος θα ενίσχυε την εμπιστοσύνη και θα εξορθολόγιζε την εφαρμογή των προτύπων. Εν πάση περιπτώσει, οι προσδοκίες ότι η λειτουργία ελέγχου θα μπορούσε να συμβάλει στη διόρθωση των αδυναμιών των προτύπων, όπως αυτές που περιγράφονται στην παρούσα έκθεση, είναι μάλλον ανεδαφικές. Οι επιχειρήσεις και οι ρυθμιστικές αρχές τείνουν να μην υποστηρίζουν τον έλεγχο (ή τουλάχιστον τείνουν να τον αμφισβητούν) από άποψη κόστους-οφέλους.

Δημόσια υποβολή εκθέσεων ανά χώρα που ισχύει για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις εν γένει

Το 2016, η Επιτροπή πρότεινε νομοθεσία βάσει της οποίας απαιτείται από τις μεγάλες επιχειρήσεις να υποβάλλουν σε ετήσια βάση δήλωση στοιχείων ανά χώρα για κάθε κράτος μέλος και χώρα εκτός ΕΕ όπου δραστηριοποιούνται, η οποία θα περιέχει πληροφορίες

σχετικά με τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και τους φόρους που καταβάλλονται επί των κερδών ([31]).

Πορισμός ορυκτών (δέουσα επιμέλεια)

Η ΕΕ έχει θεσπίσει νομοθεσία σχετικά με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού όσον αφορά τον πορισμό ορυκτών [κανονισμός (ΕΕ) 2017/821] ([32]).

Συμπέρασμα

Η υποβολή εκθέσεων ανά χώρα αποτελεί πρόσφατη υποχρέωση υποβολής εκθέσεων. Οι εκθέσεις που είναι διαθέσιμες αφορούν λίγα μόνον οικονομικά έτη. Θα ήταν αναγκαία μια μεγαλύτερη περίοδος παρατήρησης για τη διεξοδικότερη αξιολόγηση ορισμένων πτυχών της αποτελεσματικότητας και τυχόν μακροπρόθεσμων επιπτώσεων στον ενεργειακό εφοδιασμό της ΕΕ. Στην επανεξέταση επισημαίνονται ορισμένες αδυναμίες στα πρότυπα υποβολής εκθέσεων. Οι αδυναμίες αυτές εμποδίζουν την πρόσβαση στις εκθέσεις και τη χρήση τους, αλλά δεν αποτελούν ανεπανόρθωτα σφάλματα. Ο τρόπος με τον οποίο ο κλάδος της υλοτόμησης έχει ενσωματωθεί στη νομοθεσία όσον αφορά ειδικότερα τον συγκεκριμένο τομέα φαίνεται ότι δεν είναι ο ενδεδειγμένος. Συνολικά, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η πολιτική καθιστά τον τομέα πιο διαφανή, αλλά η ευθυγράμμιση σε παγκόσμιο επίπεδο εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική πηγή ανησυχίας για τον κλάδο. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο τόσο η κοινωνία των πολιτών όσο και η βιομηχανία επιθυμούν να ενταθούν οι προσπάθειες των ρυθμιστικών αρχών, ώστε να επιτευχθούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο.

---

[31] *Πρόταση της Επιτροπής για οδηγία όσον αφορά τη δημοσιοποίηση πληροφοριών για τη φορολογία εισοδήματος από ορισμένες επιχειρήσεις και υποκαταστήματα*, COM(2016) 0198 final — 2016/0107 (COD), Απρίλιος 2016.

[32] Κανονισμός (ΕΕ) 2017/821 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 2017, για τον προσδιορισμό υποχρεώσεων δέουσας επιμέλειας στην αλυσίδα εφοδιασμού των ενωσιακών εισαγωγέων κασσιτέρου, τανταλίου και βολφραμίου, των μεταλλευμάτων τους, καθώς και χρυσού, που προέρχονται από περιοχές συγκρούσεων και υψηλού κινδύνου.

Μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες που πρέπει να δημοσιεύονται από ορισμένες οντότητες δημόσιου συμφέροντος

Ρήτρα επανεξέτασης: οδηγία 2014/95/ΕΕ (οδηγία για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών) — άρθρο 3

Αποτελεσματικότητα

Στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, που επισυνάπτεται στην παρούσα έκθεση, εξετάστηκαν διάφορες πτυχές της αποτελεσματικότητας της οδηγίας για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών (NFRD), συμπεριλαμβανομένης της συνάφειας, της αξιοπιστίας και της συγκρισιμότητας των πληροφοριών που δημοσιοποιούνται σύμφωνα με τις απαιτήσεις της.

Όσον αφορά τη συνάφεια, υπάρχει μεγάλος όγκος στοιχείων από τα οποία προκύπτει ότι πολλές επιχειρήσεις δεν δημοσιοποιούν σημαντικές μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες για όλα τα σημαντικά ζητήματα που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα. Παράλληλα, οι επιχειρήσεις δημοσιοποιούν μεγάλο όγκο πληροφοριών που είναι επουσιώδεις, γεγονός που δυσκολεύει τους χρήστες να βρουν τις πληροφορίες που αναζητούν. Τα συμπεράσματα αυτά ισχύουν για τις πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο της επιχείρησης σε ζητήματα βιωσιμότητας και τις πληροφορίες σχετικά με τον αντίκτυπο των ζητημάτων αυτών στην ανάπτυξη, τις επιδόσεις και τη θέση της επιχείρησης. Στη δημόσια διαβούλευση που διοργανώθηκε από τις υπηρεσίες της Επιτροπής το 2020, για την προετοιμασία της αναθεώρησης της οδηγίας για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, μόλις το 6 % των χρηστών δήλωσαν ότι δεν αντιμετώπισαν προβλήματα που σχετίζονταν με τη μη δημοσιοποίηση όλων των σχετικών πληροφοριών από τις επιχειρήσεις.

Ο κανονισμός για την ταξινόμηση θα έχει ως αποτέλεσμα την επίτευξη προόδου στην υποβολή εκθέσεων από τις επιχειρήσεις σχετικά με τον αντίκτυπο των δραστηριοτήτων τους στους περιβαλλοντικούς στόχους της ΕΕ. Εξίσου σημαντικές από αυτήν την άποψη είναι οι πρωτοβουλίες στο πεδίο της λογιστικής απεικόνισης του φυσικού κεφαλαίου και των μεθοδολογιών περιβαλλοντικού αποτυπώματος.

Η χρήση του όρου «μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες» είναι προβληματική στην περίπτωση των πληροφοριών σχετικά με τη βιωσιμότητα. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι πληροφορίες σχετικά με φυσικούς κινδύνους, κινδύνους μετάβασης ή κινδύνους φήμης μπορεί στην πραγματικότητα να έχουν οικονομική σημασία, ακόμη και αν δεν πληρούν τις απαιτήσεις αναγνώρισης ή δημοσιοποίησης του λογιστικού πλαισίου που εφαρμόζεται στις οικονομικές καταστάσεις.

Όσον αφορά τη συγκρισιμότητα, οι συμμετέχοντες στη δημόσια διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε το 2018, στο πλαίσιο του ελέγχου καταλληλότητας του πλαισίου της ΕΕ για τη δημοσιοποίηση εκθέσεων από εταιρείες, ισχυρίστηκαν ότι δυσκολεύονται να συγκρίνουν τις μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες που δημοσιοποιούνται από τις επιχειρήσεις. Ο ισχυρισμός αυτός συμφωνεί με τα συμπεράσματα των περισσότερων εκθέσεων και αναλύσεων, καθώς και με τις απόψεις των διαφόρων ενδιαφερομένων. Στις

απαντήσεις τους στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης του 2020, το 84 % των χρηστών δήλωσαν ότι η περιορισμένη συγκρισιμότητα των μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών ήταν σημαντικό πρόβλημα.

Υπάρχει έλλειψη συνοχής τόσο στο περιεχόμενο όσο και στην παρουσίαση των πληροφοριών σχετικά με τη βιωσιμότητα. Τα υφιστάμενα πρότυπα και πλαίσια υποβολής εκθέσεων δεν μπόρεσαν να επιλύσουν επαρκώς την κατάσταση αυτή. Οι χρήστες μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων επενδυτών και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, έχουν επίσης επισημάνει ότι η ποικιλία των τοποθεσιών όπου υποβάλλονται μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες μπορεί να παρεμποδίσει την πρόσβαση στις πληροφορίες και να επηρεάσει σημαντικά τη συγκρισιμότητά τους. Όπως σημειώνεται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, η ψηφιοποίηση θα μπορούσε επίσης να συμβάλει στη βελτίωση της προσβασιμότητας και της χρηστικότητας των μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

Η πλειονότητα (82 %) του συνόλου των συμμετεχόντων στην ανοικτή δημόσια διαβούλευση του 2020 πιστεύει ότι η απαίτηση να χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις κοινά πρότυπα υποβολής εκθέσεων θα επιλύσει τα κύρια προβλήματα της υφιστάμενης υποβολής μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

Στις απαντήσεις τους στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης του 2020 ([33]), το 73 % των χρηστών δήλωσαν ότι η περιορισμένη αξιοπιστία των μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών στις εκθέσεις των επιχειρήσεων ήταν σημαντικό πρόβλημα. Πολλοί χρήστες υποστηρίζουν ότι αυτό οφείλεται κυρίως στην απουσία απαίτησης εξακρίβωσης για το περιεχόμενο της μη χρηματοοικονομικής κατάστασης. Ορισμένοι ενδιαφερόμενοι υποστηρίζουν ότι, για να είναι σε θέση να εξακριβώσουν πληροφορίες, πρέπει να υπάρχει ένα πρότυπο ή πλαίσιο υποβολής βάσει του οποίου τα ελεγκτικά γραφεία μπορούν να αξιολογούν τις πληροφορίες που υποβάλλουν οι επιχειρήσεις.

Επιπλέον, η δυνατότητα δημοσίευσης της μη χρηματοοικονομικής κατάστασης μιας επιχείρησης σε χωριστή έκθεση, την οποία αξιοποίησαν 20 κράτη μέλη, φαίνεται να υπονομεύει την αποτελεσματικότητα της οδηγίας. Η δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών σε χωριστή έκθεση, και όχι στην έκθεση διαχείρισης, μπορεί να οδηγήσει στην υπόθεση ότι οι πληροφορίες που δημοσιοποιούνται δεν είναι σημαντικές για την κατανόηση των οικονομικών επιδόσεων της εταιρείας, αλλά αυτό δεν συμβαίνει πάντα.

Επιπλέον, σε πολλά κράτη μέλη υπάρχουν κενά όσον αφορά την επιβολή και την εποπτεία, τα οποία οφείλονται σε διάφορους παράγοντες. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγεται η αβεβαιότητα σχετικά με τη νομική εντολή των εποπτικών αρχών στο συγκεκριμένο πεδίο. Οι ίδιες οι εποπτικές αρχές επισημαίνουν ότι η ευελιξία ορισμένων από τις απαιτήσεις δημοσιοποίησης δυσχεραίνει την εκτελεστότητα της οδηγίας.

[33] Βλ. δικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επίσης, η οδηγία για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών δεν θεωρείται πλήρως αποτελεσματική από την πλευρά των συντακτών, πολλοί από τους οποίους επιβαρύνονται με περιττές δαπάνες που συνδέονται με την υποβολή μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Λόγω της ευελιξίας και της μειωμένης αναλυτικότητας της οδηγίας για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, πολλοί από τους συντάκτες έρχονται αναγκαστικά αντιμέτωποι με δυσκολίες και περίπλοκες καταστάσεις, όταν έχουν να αποφασίσουν ποιες πληροφορίες θα υποβάλουν. Υφίστανται επίσης την πίεση να υποβάλλουν πληροφορίες σύμφωνα με μια ποικιλία αλληλεπικαλυπτόμενων ιδιωτικών πλαισίων και πρωτοβουλιών υποβολής εκθέσεων, και να ανταποκρίνονται σε αιτήματα από τους ενδιαφερομένους για παροχή πληροφοριών, συμπληρωματικά προς τις πληροφορίες που πρέπει να υποβάλλουν σύμφωνα με τη συγκεκριμένη οδηγία.

Πεδίο εφαρμογής

Πολλές επιχειρήσεις από τις οποίες χρειάζεται να λάβουν μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες οι χρήστες δεν είναι υποχρεωμένες να υποβάλλουν τέτοιες πληροφορίες. Από τη δημόσια διαβούλευση του 2020 προέκυψε ότι η πλειονότητα των συμμετεχόντων τάσσονται υπέρ της επέκτασης του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας σε όλες τις μεγάλες επιχειρήσεις (70 % των συμμετεχόντων) και σε όλες τις επιχειρήσεις με τίτλους εισηγμένους σε ρυθμιζόμενες αγορές της ΕΕ (62 % των συμμετεχόντων).

Στους λόγους για τους οποίους εξετάζεται το ενδεχόμενο επέκτασης του πεδίου εφαρμογής σε μεγάλες μη εισηγμένες επιχειρήσεις περιλαμβάνεται το γεγονός ότι ο αντίκτυπος μιας επιχείρησης στην κοινωνία και στο περιβάλλον δεν καθορίζεται από το αν είναι εισηγμένη ή όχι. Η επέκταση του πεδίου εφαρμογής σε όλες τις εισηγμένες εταιρείες μπορεί να θεωρηθεί σημαντική από τη σκοπιά της προστασίας των επενδυτών, λαμβανομένης υπόψη της αυξανόμενης σημασίας των κινδύνων σχετικά με τη βιωσιμότητα. Μπορεί επίσης να είναι αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί, αφενός, ότι οι συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές έχουν τις πληροφορίες που χρειάζονται από όλες τις εταιρείες στις οποίες πραγματοποιούνται οι επενδύσεις, ώστε να είναι σε θέση να εκπληρώσουν τις οικείες απαιτήσεις γνωστοποίησης βιωσιμότητας, βάσει του κανονισμού για τις γνωστοποιήσεις αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, και, αφετέρου, ότι δεν αποφασίζουν να αποκλείσουν τις μικρότερες εισηγμένες εταιρείες από τα χαρτοφυλάκια επενδύσεων με έρεισμα ότι οι συγκεκριμένες εταιρείες δεν υποβάλλουν τις απαιτούμενες πληροφορίες.

Συνάφεια

Μολονότι οι αρχικοί στόχοι της οδηγίας για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών εξακολουθούν να είναι εξαιρετικά συναφείς, η οδηγία δεν είναι πλέον κατάλληλη για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Αυτό οφείλεται σε άλλες εξελίξεις της πολιτικής και της νομοθεσίας, στην αυξανόμενη ζήτηση πληροφοριών από τους επενδυτές, και στις πρόσφατες εξελίξεις στα διεθνώς αναγνωρισμένα πλαίσια και στις κατευθυντήριες γραμμές για την υποβολή πληροφοριών.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, η συμφωνία του ΟΗΕ, του 2015, για τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης και η συμφωνία του Παρισιού, του 2016, για την κλιματική αλλαγή έδωσαν ισχυρότερη πολιτική ώθηση στη μετάβαση σε μια βιώσιμη οικονομία και συνέβαλαν στην αύξηση της ευαισθητοποίησης των επιχειρήσεων και των επενδυτών σχετικά με τη στρατηγική σημασία των ζητημάτων βιωσιμότητας.

Σε επίπεδο ΕΕ, το σχέδιο δράσης του 2018 για τη βιώσιμη χρηματοδότηση και η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία του 2019 έχουν αυξήσει σημαντικά την πολιτική φιλοδοξία της Ευρώπης να μεταβεί, το ταχύτερο δυνατόν, προς ένα βιώσιμο οικονομικό και χρηματοπιστωτικό σύστημα. Στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για τη βιώσιμη χρηματοδότηση, η ΕΕ εξέδωσε τον κανονισμό για την ταξινόμηση και τον κανονισμό για τις γνωστοποιήσεις αειφορίας στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (SFDR). Αμφότερες οι νομοθετικές πράξεις έχουν σημαντικές επιπτώσεις για τις μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες που θα πρέπει να δημοσιοποιούνται από τις επιχειρήσεις. Με την επιβολή απαιτήσεων γνωστοποίησης αειφορίας στους συμμετέχοντες στις χρηματοπιστωτικές αγορές, ο κανονισμός SFDR θα έχει άμεσο αντίκτυπο στις πληροφορίες που χρειάζεται να λαμβάνουν οι συμμετέχοντες αυτοί από τις επιχειρήσεις στις οποίες πραγματοποιούνται οι επενδύσεις. Ο κανονισμός για την ταξινόμηση επιβάλλει νέες απαιτήσεις στις επιχειρήσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών όσον αφορά τη δημοσιοποίηση της ευθυγράμμισής τους με δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται περιβαλλοντικά βιώσιμες σύμφωνα με την ταξινόμηση.

Έχουν σημειωθεί ορισμένες σημαντικές εξελίξεις στα διεθνή πλαίσια και τις κατευθυντήριες γραμμές για την υποβολή μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Από το 2014, έχει αναπτυχθεί πλήθος διαφορετικών, εν μέρει αλληλεπικαλυπτόμενων, πρωτοβουλιών οι οποίες δεν παρουσιάζουν πάντα συνοχή μεταξύ τους. Το 2016, η πρωτοβουλία για την υποβολή εκθέσεων απολογισμού σε παγκόσμιο επίπεδο ([34]) δημοσίευσε τα πρώτα της πρότυπα, με βάση τις προηγούμενες γενιές κατευθυντήριων γραμμών. Το 2018, ο Οργανισμός Λογιστικών Προτύπων για τη Βιωσιμότητα (SASB) δημοσίευσε 77 ειδικά ανά κλάδο πρότυπα για τη δημοσιοποίηση σημαντικών από οικονομική άποψη πληροφοριών σχετικά με τη βιωσιμότητα. Η ειδική ομάδα για τη δημοσιοποίηση χρηματοοικονομικών πληροφοριών σχετικών με το κλίμα (TCFD), η οποία συστάθηκε από το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας της G20, δημοσίευσε τις συστάσεις της το 2017. Οι συστάσεις προσέλκυσαν εκτεταμένο ενδιαφέρον από την αγορά. Άλλες εξελίξεις που σημειώθηκαν το 2014 περιλαμβάνουν μια δήλωση πρόθεσης στενότερης συνεργασίας από πέντε διεθνείς πρωτοβουλίες υποβολής εκθέσεων για τη βιωσιμότητα, μια πρωτοβουλία του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ για την ανάπτυξη κοινών δεικτών υποβολής πληροφοριών, και την έναρξη, το 2020, δημόσιας διαβούλευσης από το Ίδρυμα Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς σχετικά με την πιθανή επέκταση του έργου του στην υποβολή μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

[34] www.globalreporting.org

Επίπεδο καθοδήγησης και μέθοδοι που παρέχονται

Στα μέσα του 2017, όπως απαιτείται σύμφωνα με την οδηγία, η Επιτροπή δημοσίευσε μη δεσμευτικές κατευθυντήριες γραμμές, προκειμένου να διευκολύνει την εφαρμογή της από τις επιχειρήσεις. Οι κατευθυντήριες γραμμές παρέχουν γενικές μη περιοριστικές οδηγίες προς τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων παραδειγμάτων δημοσιοποίησης για κάθε τομέα υποβολής στοιχείων.

Δεν υπάρχουν πολλά στοιχεία που να συνηγορούν υπέρ ενός σημαντικού αντικτύπου των μη δεσμευτικών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με την υποβολή εκθέσεων μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών, που δημοσιεύθηκαν το 2017 από την Επιτροπή σύμφωνα με την οδηγία. Το γεγονός ότι οι κατευθυντήριες γραμμές είναι προαιρετικές συνεπάγεται ότι οι επιχειρήσεις έχουν τη διακριτική ευχέρεια να τις εφαρμόζουν ή να μην τις εφαρμόζουν, όπως κρίνουν σκόπιμο. Συνολικά, αυτό σημαίνει ότι δεν αρκούν από μόνες τους για να διασφαλίσουν τη συγκρισιμότητα των πληροφοριών μεταξύ επιχειρήσεων ή τη δημοσιοποίηση των πληροφοριών τις οποίες θεωρούν σημαντικές οι χρήστες. Οι μη δεσμευτικές κατευθυντήριες γραμμές ενδέχεται μάλιστα να επιτείνουν την πολυπλοκότητα που αντιμετωπίζουν οι συντάκτες των πληροφοριών. Αυτό συμβαίνει, ενδεχομένως, εάν οι συντάκτες τις θεωρούν συμπληρωματικές προς τα διάφορα ιδιωτικά μη χρηματοοικονομικά πρότυπα και πλαίσια, ενώ παράλληλα δεν παύει να υφίσταται η πίεση να λαμβάνουν μεμονωμένα υπόψη κάθε πρότυπο και πλαίσιο και να ανταποκρίνονται στα αιτήματα των ενδιαφερομένων για συμπληρωματικές πληροφορίες.

Τον Ιούνιο του 2019, η Επιτροπή δημοσίευσε συμπλήρωμα των κατευθυντήριων γραμμών που είχε εκδώσει το 2017, το οποίο εστιάζεται στην υποβολή πληροφοριών που αφορούν το κλίμα και στο οποίο ενσωματώνονται οι συστάσεις της TCFD. Επειδή επικεντρώνεται σε ένα συγκεκριμένο ζήτημα (κλίμα), το συμπλήρωμα αυτό αναμένεται να έχει σημαντικότερο αντίκτυπο στη συγκρισιμότητα των πληροφοριών που δημοσιοποιούνται από τις επιχειρήσεις.

Συμπέρασμα

Στην Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, η Επιτροπή ανακοίνωσε την πρόθεσή της να επανεξετάσει την οδηγία για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Σύμφωνα με το αναθεωρημένο πρόγραμμα εργασίας της για το 2020, η Επιτροπή θα εκδώσει πρόταση για την αναθεώρηση της οδηγίας για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών το 2021. Στα βασικά επίμαχα ζητήματα περιλαμβάνονται: η περιορισμένη συγκρισιμότητα και αξιοπιστία των υποβαλλόμενων πληροφοριών· το γεγονός ότι πολλές επιχειρήσεις δεν υποβάλλουν πληροφορίες τις οποίες θεωρούν σημαντικές οι χρήστες· και η μη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών από πολλές επιχειρήσεις από τις οποίες χρειάζεται να λάβουν τις συγκεκριμένες πληροφορίες οι χρήστες. Η επιβολή της υποχρέωσης των επιχειρήσεων να υποβάλλουν εκθέσεις σύμφωνα με κοινά πρότυπα υποβολής μη χρηματοοικονομικών εκθέσεων αποτελεί καίρια παράμετρο για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων.

Απαιτήσεις γνωστοποίησης για εκδότες με κινητές αξίες εισηγμένες σε ρυθμιζόμενες αγορές της ΕΕ

Ρήτρα επανεξέτασης: οδηγία 2013/50/ΕΕ (οδηγία για τη διαφάνεια) — άρθρο 5

Αντίκτυπος της οδηγίας στους μικρούς και μεσαίους εκδότες

Η οδηγία 2013/50/ΕΕ για την τροποποίηση της οδηγίας 2004/109/ΕΚ (οδηγία για τη διαφάνεια) κατάργησε την υποχρέωση δημοσίευσης τριμηνιαίων χρηματοοικονομικών πληροφοριών ([35]). Στόχος ήταν η μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης των εισηγμένων εταιρειών ([36]), η ενθάρρυνση πιο μακροπρόθεσμων επενδύσεων και η βελτίωση της πρόσβασης σε κεφάλαια για τους μικρούς και μεσαίους εκδότες ([37]). Η οδηγία επιτρέπει στα κράτη μέλη και στις ρυθμιζόμενες αγορές να απαιτούν την υποβολή τριμηνιαίων εκθέσεων, εφόσον είναι ανάλογη προς τους παράγοντες που συμβάλλουν στις αποφάσεις περί επενδύσεων και δεν συνιστά δυσανάλογη οικονομική επιβάρυνση για τους εκδότες του συγκεκριμένου κράτους μέλους. Επίσης παρατείνει, σε 3 μήνες από τη λήξη της περιόδου αναφοράς, την προθεσμία για τη δημοσίευση των εξαμηνιαίων οικονομικών εκθέσεων, προκειμένου να προσφερθεί πρόσθετη ευελιξία και να αυξηθεί η προβολή των μικρών και μεσαίων εκδοτών.

Αφού έχουν παρέλθει μερικά χρόνια, οι αγορές θεωρούν ότι οι συγκεκριμένοι κανόνες διαφάνειας είναι εν γένει αναλογικοί και ακριβείς για τους μικρούς και μεσαίους εκδότες ([38]). Η κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής τριμηνιαίων εκθέσεων θεωρείται ότι ελαφρύνει τη διοικητική επιβάρυνση των εισηγμένων εταιρειών, χωρίς δυσμενείς επιπτώσεις στην προστασία των επενδυτών. Ωστόσο, υπάρχουν στοιχεία που υποδεικνύουν ότι πολλοί εκδότες εξακολουθούν να γνωστοποιούν τις τριμηνιαίες εκθέσεις —είτε οικειοθελώς ([39]) είτε επειδή

[35] Είτε τριμηνιαίες οικονομικές εκθέσεις είτε ενδιάμεσες καταστάσεις διαχείρισης, οι οποίες αναφέρονται γενικά ως τριμηνιαίες χρηματοοικονομικές πληροφορίες.

[36] Στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την πρόταση της Επιτροπής για την οδηγία 2013/50/ΕΕ [COM(2011) 683 final - SEC(2011) 1280 final], οι υπηρεσίες της Επιτροπής εκτίμησαν ότι το μέσο άμεσο χρηματικό κόστος της κατάρτισης τριμηνιαίων πληροφοριών σε σχέση με την επιμέλεια, την εκτύπωση και τη μετάφραση εκθέσεων κυμαίνεται από 2 000 EUR ετησίως έως 60 000 EUR ετησίως/ανά μικρό και μεσαίο εκδότη.

[37] Η νομοθεσία της ΕΕ δεν παρέχει ορισμό των μικρών και μεσαίων εκδοτών. Υπάρχουν κάποιοι ορισμοί της ΕΕ για τις ΜΜΕ οι οποίοι καλύπτουν τις μικρές επιχειρήσεις. Ωστόσο, σε αυτούς δεν γίνεται διάκριση μεταξύ εισηγμένων και μη εισηγμένων εταιρειών. Η αναφορά σε μικρούς και μεσαίους εκδότες στην παρούσα έκθεση θα πρέπει να γίνει αντιληπτή ως αναφορά στις υφιστάμενες εθνικές έννοιες στα διάφορα κράτη μέλη.

[38] Σύμφωνα με τις απαντήσεις σε διάφορες διαβουλεύσεις, αλλά ειδικότερα με τη συνοπτική έκθεση της Επιτροπής για τη δημόσια διαβούλευση σχετικά με τον έλεγχο καταλληλότητας του πλαισίου της ΕΕ για τη δημοσιοποίηση εκθέσεων από εταιρείες με τίτλο Summary Report of the Public Consultation on the Fitness Check on the EU framework for public reporting by companies. Οι κυβερνητικοί εμπειρογνώμονες της ομάδας εμπειρογνωμόνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κινητών Αξιών (EGESC), των οποίων ζητήθηκε η γνώμη κατά το πρώτο τρίμηνο του 2019, τείνουν επίσης να επιβεβαιώσουν τη διαπίστωση αυτή.

[39] Σύμφωνα με το αποτέλεσμα της διαβούλευσης με την EGESC, σε τουλάχιστον 15 κράτη μέλη οι εκδότες επιλέγουν να δημοσιεύουν τις τριμηνιαίες χρηματοοικονομικές πληροφορίες τους, προκειμένου να παρέχουν στους επενδυτές τους εξατομικευμένες πληροφορίες ή απλώς ως απάντηση στην πίεση από άλλους εκδότες. Όσο μεγαλύτερη είναι η επιχείρηση, τόσο πιο πρόθυμη είναι να υποβάλλει τριμηνιαίες εκθέσεις.

αποτελεί απαίτηση των αντίστοιχων κρατών μελών ή της ρυθμιζόμενης αγοράς ([40]). Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να περιοριστεί το εύρος και να αμβλυνθεί ο αντίκτυπος από την κατάργηση της υποχρέωσης υποβολής τριμηνιαίων εκθέσεων.

Ψηφιοποίηση

Βάσει της οδηγίας για τη διαφάνεια απαιτείται από κάθε κράτος μέλος να δημιουργήσει μηχανισμό αποθήκευσης (επισήμως ορισθείς μηχανισμός), προκειμένου να διασφαλίζει ότι το κοινό μπορεί να έχει πρόσβαση στις πληροφορίες που γνωστοποιούνται από εισηγμένες εταιρείες. Η οδηγία για τη διαφάνεια προετοιμάζει το έδαφος για την κεντρική πρόσβαση σε ρυθμιζόμενες πληροφορίες, με τη μορφή ενός ευρωπαϊκού σημείου ηλεκτρονικής πρόσβασης (ΕΣΗΠ). Το ΕΣΗΠ δεν έχει ακόμη τεθεί σε λειτουργία, αλλά ο κανονισμός 2016/1437 ([41]) αποτελεί ένα βήμα προς την κατεύθυνση του εξορθολογισμού της πρόσβασης στις πληροφορίες μέσω του συγκεκριμένου σημείου πρόσβασης ([42]). Παρόλα ταύτα, η πρόσβαση στις πληροφορίες παραμένει κατακερματισμένη. Στο νέο σχέδιο δράσης της για την Ένωση Κεφαλαιαγορών ([43]), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει την ολοκλήρωση της Ένωσης Κεφαλαιαγορών με τη δημιουργία μιας πανευρωπαϊκής πλατφόρμας —του ευρωπαϊκού ενιαίου σημείου πρόσβασης (ESAP). Ομοίως, η στρατηγική ψηφιακών χρηματοοικονομικών υπηρεσιών ([44]) αποσκοπεί στη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου χρηματοοικονομικών δεδομένων για την προώθηση της καινοτομίας βάσει δεδομένων, αξιοποιώντας την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα, συμπεριλαμβανομένης της ευκολότερης πρόσβασης και χρήσης των δεδομένων.

Σε συνέχεια των τροποποιήσεων της οδηγίας για τη διαφάνεια το 2013, η Επιτροπή εξέδωσε, το 2019, κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό για την καθιέρωση ευρωπαϊκού ενιαίου ηλεκτρονικού μορφότυπου (ESEF) για την κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών εκθέσεων από εισηγμένες εταιρείες (κανονισμός ESEF) ([45]). Ο κανονισμός ESEF θα εφαρμοστεί στις επιχειρήσεις από το οικονομικό έτος 2020 (δηλαδή οι πρώτες ετήσιες οικονομικές εκθέσεις σε μορφότυπο ESEF θα δημοσιευθούν το 2021)[46]. Ο στόχος είναι να διευκολυνθούν η

---

[40] Σύμφωνα με το αποτέλεσμα της διαβούλευσης με την EGESC, τουλάχιστον 5 κράτη μέλη εξακολουθούν να απαιτούν τη γνωστοποίηση τριμηνιαίων εκθέσεων, και σε τουλάχιστον 7, όπου η υποβολή τριμηνιαίων εκθέσεων δεν είναι υποχρεωτική, οι ρυθμιζόμενες αγορές απαιτούν τη γνωστοποίηση.

[41] Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2016/1437 της Επιτροπής, της 19ης Μαΐου 2016, που συμπληρώνει την οδηγία 2004/109/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα για την πρόσβαση σε ρυθμιζόμενες πληροφορίες σε επίπεδο Ένωσης, ΕΕ L 234 της 31.8.2016, σ. 1 έως 7.

[42] Για παράδειγμα, στους περισσότερους επισήμως ορισθέντες μηχανισμούς η δομή των εργαλείων δημόσιας αναζήτησης ακολουθεί την ταξινόμηση που προβλέπεται στον συγκεκριμένο κανονισμό.

[43] *Νέο σχέδιο δράσης για την Ένωση Κεφαλαιαγορών*.

[44] *Δέσμη μέτρων για τον ψηφιακό χρηματοοικονομικό τομέα*.

[45] Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/815 της Επιτροπής, της 17ης Δεκεμβρίου 2018, για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2004/109/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα για τον καθορισμό ενιαίου ηλεκτρονικού μορφότυπου αναφοράς, ΕΕ L 143 της 29.5.2019, σ. 1 έως 792.

[46] Κατά τη διάρκεια των τριμερών διαπραγματεύσεων με αντικείμενο τη δέσμη μέτρων για την ανάκαμψη των κεφαλαιαγορών, που διεξήχθησαν τον Δεκέμβριο του 2020, οι συννομοθέτες συμφώνησαν να συμπεριλάβουν στη δέσμη τροποποίηση του άρθρου 4 παράγραφος 7 της οδηγίας για τη διαφάνεια, η οποία παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να επιλέξουν αναβολή για 1 έτος της υποχρέωσης χρήσης του

υποβολή εκθέσεων, καθώς και η ψηφιακή ανάλυση και η δυνατότητα σύγκρισης των ετήσιων οικονομικών εκθέσεων από τους χρήστες των πληροφοριών. Ο μορφότυπος ESEF συνδυάζει τον μορφότυπο επεκτάσιμης γλώσσας σήμανσης υπερκειμένου (eXtensible HyperText Markup Language) με την εσωτερική δομή δεδομένων, με βάση την ενσωματωμένη επεκτάσιμη γλώσσα υποβολής στοιχείων για επιχειρήσεις (inline eXtensible Business Reporting Language – iXBRL). Ο κανονισμός ESEF προβλέπει σταδιακή ανάπτυξη του μορφότυπου ESEF. Η συγκεντρωτική σήμανση των προσαρτημάτων (σημειώσεων) θα καταστεί υποχρεωτική από το οικονομικό έτος 2022. Επιπλέον, δεν έχουν ακόμη εξεταστεί οι προδιαγραφές σχετικά με την ταξινομία που πρέπει να χρησιμοποιείται για τις εκθέσεις νομικών οντοτήτων που χρησιμοποιούν εθνικές γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές ή γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές τρίτων χωρών.

Μολονότι δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί, ο κανονισμός ESEF έχει εγείρει ορισμένες ανησυχίες στις επιχειρήσεις που υποβάλλουν εκθέσεις, στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές και στα εποπτικά όργανα, ιδίως όσον αφορά τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων που συμμορφώνονται με τον μορφότυπο ESEF. Προκειμένου να παράσχει καθοδήγηση στην αγορά και να διασφαλίσει τη σύγκλιση των εθνικών ελεγκτικών πρακτικών, η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Φορέων Εποπτείας των Ελεγκτών (ΕΕΦΕΕ – CEAOB) δημοσίευσε, τον Νοέμβριο του 2019, μη δεσμευτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον τρόπο ελέγχου του μορφότυπου ESEF στην πράξη[47]. Επιπλέον, η Επιτροπή δημοσίευσε ερμηνευτική ανακοίνωση τον Νοέμβριο του 2020 ([48]).

Εφαρμογή του καθεστώτος επιβολής κυρώσεων βάσει της οδηγίας για τη διαφάνεια

Προκειμένου να διασφαλιστεί περαιτέρω εναρμόνιση και ενίσχυση των εθνικών καθεστώτων επιβολής κυρώσεων ([49]), οι τροποποιήσεις της οδηγίας για τη διαφάνεια, του 2013, προβλέπουν την απαίτηση να διαθέτει κάθε εθνική αρμόδια αρχή ελάχιστες εξουσίες επιβολής κυρώσεων για παραβάσεις ορισμένων βασικών διατάξεων. Ειδικότερα, επιβάλλουν τη θέσπιση ελάχιστων διοικητικών μέτρων και κυρώσεων από τα κράτη μέλη (π.χ. επιβολή χρηματικών κυρώσεων και δημοσίευση των μέτρων και των κυρώσεων που επιβάλλονται από την εθνική αρμόδια αρχή), τα οποία πρέπει να είναι αποτελεσματικά, αναλογικά και αποτρεπτικά και να εφαρμόζονται τόσο σε φυσικά όσο και σε νομικά πρόσωπα. Σε κάθε περίπτωση, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν πρόσθετες κυρώσεις ή μέτρα και υψηλότερες διοικητικές χρηματικές κυρώσεις.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων και της ανάλυσης ([50]), η τροποποίηση της οδηγίας για τη διαφάνεια, το 2013, είχε ως αποτέλεσμα πιο ομοιογενή καθεστώτα επιβολής κυρώσεων μεταξύ των κρατών μελών. Ωστόσο, θα μπορούσε να υπάρξει μεγαλύτερη

μορφότυπου ESEF, υπό την προϋπόθεση ότι κοινοποιούν στην Επιτροπή την πρόθεσή τους για αναβολή και ότι η πρόθεση αυτή είναι δεόντως αιτιολογημένη.

47 *CEAOB guidelines on the auditors' involvement on financial statements in ESEF*.

48 *Ερμηνευτική ανακοίνωση για τον ευρωπαϊκό ενιαίο ηλεκτρονικό μορφότυπο (ESEF)*.

49 Σε συνέχεια της ανακοίνωσης της Επιτροπής, του Δεκεμβρίου 2010, με τίτλο *Ενίσχυση των καθεστώτων επιβολής κυρώσεων στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών*.

50 Ειδικότερα, το αποτέλεσμα της διαβούλευσης με την EGESC κατά το πρώτο τρίμηνο του 2019.

εναρμόνιση στην εφαρμογή αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών διοικητικών μέτρων σε περιπτώσεις παράβασης των κανόνων διαφάνειας. Υπάρχουν επίσης ανησυχίες σχετικά με τις δραστηριότητες επιβολής, οι οποίες είναι δυνατόν να υπονομεύσουν την εναρμονισμένη εφαρμογή του καθεστώτος επιβολής κυρώσεων βάσει της οδηγίας για τη διαφάνεια. Η οδηγία για τη διαφάνεια υποχρεώνει τα κράτη μέλη να παρέχουν στις εθνικές αρμόδιες αρχές ελάχιστες εποπτικές εξουσίες, αλλά δεν διευκρινίζει περαιτέρω τον τρόπο άσκησης αυτών των εξουσιών. Η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες για την επίτευξη εποπτικής σύγκλισης των πρακτικών επιβολής που εφαρμόζονται από τις εθνικές αρμόδιες αρχές ([51]). Παρά ταύτα, οι εθνικές πρακτικές τείνουν να παραμένουν ανομοιογενείς σε επίπεδο ΕΕ, για παράδειγμα όσον αφορά τον προσδιορισμό του πεδίου εφαρμογής, τα μέτρα επιβολής ([52]) ή τη δημοσίευση των κυρώσεων. Επίσης, λόγω της προσέγγισης της ελάχιστης εναρμόνισης, ο ορισμός των εποπτικών εξουσιών τείνει να διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Για παράδειγμα, ορισμένες εθνικές αρμόδιες αρχές διαθέτουν περιορισμένες εξουσίες διεξαγωγής ερευνών σχετικά με τις μη οικονομικές εκθέσεις, όταν αυτές είναι χωριστές από τις εκθέσεις διαχείρισης. Στο πλαίσιο αυτό, από την κατάρρευση της Wirecard ([53]) κατέστη εμφανές ότι ορισμένες εθνικές πρακτικές ενδέχεται να μην έχουν την προβλεπόμενη αποτελεσματικότητα, και παράλληλα αναδείχθηκαν περαιτέρω πιθανοί τομείς βελτίωσης. Ειδικότερα, κατά την ταχεία αξιολόγηση από ομοτίμους της ESMA ([54]) διαπιστώθηκαν ελλείψεις σε επίπεδο κανονιστικής συμμόρφωσης όσον αφορά την υποβολή οικονομικών εκθέσεων από τη Wirecard στη Γερμανία, γεγονός που, μεταξύ άλλων, υποδεικνύει ότι ορισμένοι εθνικοί κανόνες ενδέχεται να μην επαρκούν ώστε να διασφαλίσουν την αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αρχών και την εξέταση των χρηματοοικονομικών πληροφοριών από ανεξάρτητες αρμόδιες αρχές. Η οδηγία για τη διαφάνεια παρέχει τη δυνατότητα ορισμού μιας αρμόδιας αρχής, διαφορετικής από την κεντρική αρμόδια αρχή, η οποία θα εξετάζει αν οι πληροφορίες καταρτίζονται σύμφωνα με το σχετικό πλαίσιο υποβολής εκθέσεων και θα λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα σε περίπτωση παραβάσεων. Ωστόσο, η οδηγία για τη διαφάνεια δεν κάνει καμία αναφορά στην ανάγκη ανεξαρτησίας αυτής της αρχής και στις αντίστοιχες αρμοδιότητές της, ούτε και στις αρμοδιότητες της κεντρικής αρχής. Σε συνέχεια της ταχείας αυτής αξιολόγησης από ομοτίμους, η ESMA

---

[51] Η ESMA προωθεί τη σύγκλιση μέσω κατευθυντήριων γραμμών, ερωτήσεων και απαντήσεων, προγραμμάτων εργασίας, των εργασιών της επιτροπής, εκθέσεων δραστηριοτήτων κ.λπ. Το 2014 δημοσίευσε τις κατευθυντήριες γραμμές της σχετικά με την κανονιστική συμμόρφωση για τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες *(Guidelines on the enforcement of financial information)*, οι οποίες αναθεωρήθηκαν το 2020. Το έγγραφό της *Q&As on the Transparency Directive*, το οποίο καλύπτει επίσης πτυχές της εφαρμογής του καθεστώτος επιβολής κυρώσεων, επικαιροποιείται τακτικά.

[52] Βλ. για παράδειγμα την έκθεση της ESMA *Enforcement and regulatory activities of European enforcers in 2019*. Όσον αφορά τη δημοσίευση των κυρώσεων, από έρευνα εμπειρογνωμόνων της EGESC προκύπτει ότι υπάρχουν διάφορες πρακτικές, όπως, για παράδειγμα, η μη δημοσίευση των μέτρων σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως επιτρέπεται σύμφωνα με την οδηγία για τη διαφάνεια. Η πρόσβαση παραμένει γεωγραφικά κατακερματισμένη, λόγω της έλλειψης ενωσιακού ενιαίου σημείου πρόσβασης.

[53] Η Wirecard, γερμανική εταιρεία με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενες αγορές, κήρυξε πτώχευση στο τέλος Ιουνίου 2020, μετά από αποκαλύψεις ότι δεν υπήρχαν 1,9 δισ. EUR σε μετρητά που αναφέρονταν στον ισολογισμό του ομίλου.

[54] ESMA, *Fast Track Peer Review on the application of the Guidelines on the enforcement of financial information (ESMA/2014/1293) by BAFIN and FREP in the context of Wirecard*, 3 Νοεμβρίου 2020.

συμμετείχε σε συζητήσεις σχετικά με πιθανές βελτιώσεις της οδηγίας για τη διαφάνεια και θεώρησε ότι οι ακόλουθες δράσεις θα μπορούσαν να συμβάλουν στην πιο έγκαιρη και αποτελεσματική επιβολή της εφαρμογής των χρηματοοικονομικών πληροφοριών: i) ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των ΕΑΑ της οδηγίας για τη διαφάνεια και άλλων αρχών· ii) ενίσχυση του συντονισμού κατά την επιβολή της εφαρμογής των χρηματοοικονομικών πληροφοριών σε εθνικό επίπεδο μεταξύ των κεντρικών αρμόδιων αρχών και των εξουσιοδοτημένων οντοτήτων/εντεταλμένων αρχών· iii) ενίσχυση της ανεξαρτησίας των εθνικών αρμόδιων αρχών· iv) ενίσχυση της εναρμονισμένης εποπτείας των χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών σε ολόκληρη την ΕΕ ([55]) . Η Επιτροπή παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την υπόθεση Wirecard . Με την πάροδο του χρόνου ενδέχεται να αποκομιστούν πρόσθετα διδάγματα σε σχέση με την οδηγία για τη διαφάνεια ή άλλους τομείς.

Λειτουργία και αποτελεσματικότητα της μεθόδου υπολογισμού των δικαιωμάτων ψήφου σε σχέση με χρηματοπιστωτικά μέσα σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας για τη διαφάνεια

Σύμφωνα με τους κανόνες της οδηγίας για τη διαφάνεια, όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που κατέχουν χρηματοπιστωτικά μέσα τα οποία αναφέρονται σε μετοχές πρέπει να κοινοποιούν στον εκδότη την απόκτηση ή τη διάθεση σημαντικών συμμετοχών. Για να αποφευχθεί η χρήση νέων τύπων χρηματοπιστωτικών μέσων με σκοπό την κρυφή απόκτηση συμμετοχών σε εταιρείες ([56]), η τροποποίηση της οδηγίας για τη διαφάνεια, το 2013, όριζε ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα μέσα που έχουν ως οικονομική επίπτωση την κατοχή μετοχών ή δικαιωμάτων απόκτησης μετοχών. Ο συνολικός θεωρητικός αριθμός των υποκείμενων μετοχών των χρηματοπιστωτικών μέσων διατηρείται. Για διευθετήσεις τοις μετρητοίς, ο αριθμός των κατεχόμενων μετοχών υπολογίζεται βάσει του συντελεστή δέλτα ([57]), με πολλαπλασιασμό του θεωρητικού αριθμού των υποκείμενων μετοχών επί τον συντελεστή δέλτα του μέσου. Αυτή η μέθοδος υπολογισμού εξειδικεύεται περαιτέρω στον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2015/761 της Επιτροπής ([58]). Παρέχει στους εκδότες και

---

[55] Βλ. *επιστολή της ESMA προς τον επίτροπο McGuinness, της 26ης Φεβρουαρίου 2021, σχετικά με τα επόμενα βήματα μετά το Wirecard.*.

[56] Το γεγονός αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε κατάχρηση της αγοράς και να δώσει εσφαλμένη και παραπλανητική εικόνα για την οικονομική ιδιοκτησία εισηγμένων εταιρειών.

[57] Ο συντελεστής δέλτα ενός χρηματοπιστωτικού μέσου είναι ο λόγος που συγκρίνει τη μεταβολή της τιμής ενός περιουσιακού στοιχείου, συνήθως μιας διαπραγματεύσιμης κινητής αξίας, με την αντίστοιχη μεταβολή στην τιμή του παραγώγου της. Δηλώνει πόσο θα μεταβαλλόταν η θεωρητική αξία του χρηματοπιστωτικού μέσου σε περίπτωση διακύμανσης της τιμής του υποκείμενου μέσου, παρέχοντας επακριβή εικόνα της έκθεσης του κατόχου στο υποκείμενο μέσο.

[58] Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2015/761 της Επιτροπής, της 17ης Δεκεμβρίου 2014, για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2004/109/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά ορισμένα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα για τις σημαντικές συμμετοχές. Ο συγκεκριμένος κανονισμός ορίζει, ειδικότερα, ότι τα μέσα που συνδέονται με καλάθι ή δείκτη θα πρέπει να κοινοποιούνται μόνον εάν οι σχετικές κινητές αξίες αντιπροσωπεύουν το 1 % ή περισσότερο των δικαιωμάτων ψήφου του εκδότη των υποκείμενων μετοχών ή το 20 % ή περισσότερο της αξίας των κινητών αξιών στο καλάθι ή στον δείκτη, ή και τα δύο. Ως μέθοδος προσδιορισμού του συντελεστή δέλτα υιοθετήθηκε μια προσέγγιση βάσει αρχών. Η μέθοδος αυτή παρέχει, παρόλα ταύτα, επαρκή ακρίβεια και συγκρισιμότητα, εάν υποβάλλεται σε σταθερή εποπτεία. Επιτρέπει επίσης την κάλυψη των νέων παράγωγων μέσων, ελαχιστοποιώντας τα περιθώρια ρυθμιστικού αρμπιτράζ.

στους επενδυτές τη δυνατότητα να έχουν πλήρη γνώση και επακριβή εικόνα της δομής της εταιρικής ιδιοκτησίας και των δικαιωμάτων ψήφου.

Στην ανάλυση κόστους-οφέλους του 2014 ([59]), η ESMA υποστήριξε ότι το κόστος για τις ρυθμιστικές αρχές και τους εκδότες ήταν πιθανώς ελάχιστο. Κατά τις διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν ([60]), δεν διατυπώθηκαν ανησυχίες σχετικά με το κόστος. Ωστόσο, μερικοί ενδιαφερόμενοι (επιχειρήσεις, εθνικές αρμόδιες αρχές), καθώς και ορισμένοι κυβερνητικοί εμπειρογνώμονες ([61]), υποστήριξαν ότι η μέθοδος υπολογισμού των δικαιωμάτων ψήφου μπορεί να θεωρηθεί περίπλοκη ή ότι η ερμηνεία της παρουσιάζει δυσκολία.

Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, τα κράτη μέλη δεν μετέφεραν τις εν λόγω διατάξεις στην εθνική τους νομοθεσία παρά μόλις στις αρχές του 2016. Ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός της Επιτροπής σχετικά με τις μεθόδους υπολογισμού για τις σημαντικές συμμετοχές εφαρμόστηκε άμεσα από τα τέλη του 2015. Με βάση την προηγούμενη αξιολόγηση της Επιτροπής, ενδέχεται να είναι πολύ νωρίς για να εξαχθούν συμπεράσματα σχετικά με την αποτελεσματικότητα αυτής της μεθόδου υπολογισμού ως προς τη διαφάνεια. Για την παρακολούθηση της πιθανής σταδιακής τροποποίησης της συμπεριφοράς των διαφόρων ενδιαφερομένων και της πιθανής ανάπτυξης νέων χρηματοπιστωτικών μέσων θα χρειαζόταν να παρέλθει περίοδος έξι ετών.

Κοινοποίηση σημαντικών συμμετοχών από τους μετόχους

Για να βελτιώσει την ασφάλεια δικαίου, να ενισχύσει τη διαφάνεια και να μειώσει τη διοικητική επιβάρυνση των διασυνοριακών επενδυτών, η οδηγία για τη διαφάνεια θέσπισε ένα πιο εναρμονισμένο καθεστώς για την κοινοποίηση της κατοχής σημαντικών δικαιωμάτων ψήφου από τους μετόχους. Τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να θεσπίζουν αυστηρότερους κανόνες παρά μόνο σε ειδικές περιπτώσεις ([62]). Οι μέτοχοι ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν

---

[59] Βλ. παράρτημα III του εγγράφου *Consultation Paper on Draft Regulatory Technical Standards on major shareholdings and indicative list of financial instruments subject to notification requirements under the revised Transparency Directive*.

[60] Βλ. τις απαντήσεις στη δημόσια διαβούλευση της Επιτροπής για τη δημοσιοποίηση εκθέσεων από εταιρείες και τις απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο EGESC (στο παράρτημα III του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με τον έλεγχο καταλληλότητας).

[61] EGESC.

[62] Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1α της οδηγίας για τη διαφάνεια, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν αυστηρότερες απαιτήσεις: i) κατά τον καθορισμό τόσο κατώτερων όσο και συμπληρωματικών ορίων κοινοποίησης της κατοχής δικαιωμάτων ψήφου, και την απαίτηση ισοδύναμων κοινοποιήσεων ορίων με βάση συμμετοχές στο κεφάλαιο· ii) κατά την επιβολή αυστηρότερων υποχρεώσεων όσον αφορά το περιεχόμενο (π.χ. κοινολόγηση των προθέσεων των μετόχων), τη διαδικασία και τον χρόνο της κοινοποίησης· iii) κατά την εφαρμογή νόμων, κανονισμών ή διοικητικών διατάξεων που έχουν εγκριθεί σε σχέση με προσφορές εξαγοράς, πράξεις συγχώνευσης και άλλες πράξεις σε σχέση με την ιδιοκτησία ή τον έλεγχο εταιρειών, που εποπτεύονται από τις αρχές τις οποίες έχουν ορίσει τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 4 της οδηγίας 2004/25/ΕΚ (οδηγία για τις δημόσιες προσφορές εξαγοράς), και που επιβάλλουν αυστηρότερες απαιτήσεις γνωστοποίησης.

τον τυποποιημένο μορφότυπο που έχει σχεδιαστεί από την ESMA για υποβολή τόσο στον εκδότη όσο και στην εθνική αρμόδια αρχή ([63]).

Η δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν αυστηρότερες απαιτήσεις κοινοποίησης για τους μετόχους σε ειδικές περιπτώσεις είχε ως αποτέλεσμα αποκλίσεις μεταξύ των καθεστώτων κοινοποίησης των κρατών μελών ([64]). Οκτώ κράτη μέλη αποφάσισαν να καθορίσουν όριο χαμηλότερο από το 5 % που προβλέπεται στην οδηγία για τη διαφάνεια. Τα περισσότερα κράτη μέλη καθόρισαν επίσης συμπληρωματικά υψηλότερα όρια. Οι εθνικοί κανόνες διαφέρουν επίσης όσον αφορά τον ορισμό του συμβάντος που ενεργοποιεί την υποχρέωση κοινοποίησης για τους μετόχους, το χρονικό διάστημα μετά την παρέλευση του οποίου ο μέτοχος θεωρείται ότι έλαβε γνώση του συμβάντος ενεργοποίησης, την προθεσμία εντός της οποίας ο μέτοχος πρέπει να προβεί σε κοινοποίηση στον εκδότη, τον δίαυλο επικοινωνίας για την υποβολή της κοινοποίησης (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ψηφιακή πύλη, φαξ ή ταχυδρομείο). Από τις διαβουλεύσεις προέκυψε ότι αυτό συνεπάγεται πρόσθετες διασυνοριακές επενδυτικές δαπάνες για τους μετόχους, δεδομένης της ποικιλίας των εφαρμοστέων καθεστώτων ανάλογα με το κράτος μέλος προέλευσης του εκδότη.

Η κατάσταση είναι παρόμοια όσον αφορά την προθεσμία και τον μορφότυπο για τη δημοσιοποίηση των κοινοποιήσεων των μετόχων από τους εκδότες. Σύμφωνα με την πλειονότητα των συμμετεχόντων, τα διαφορετικά καθεστώτα κοινοποίησης στα κράτη μέλη είναι δυνατόν να προκαλούν δυσκολίες για τους χρήστες των πληροφοριών που γνωστοποιούνται από τους εκδότες, ιδίως όσον αφορά τον χρόνο και τους διαύλους επικοινωνίας. Ορισμένοι χρήστες θα ήταν υπέρ της χρήσης ενός υποχρεωτικού τυποποιημένου εντύπου για τη γνωστοποίηση των κοινοποιήσεων των μετόχων από τους εκδότες, προκειμένου να διευκολυνθούν η σύγκριση και η ανάλυση των πληροφοριών που γνωστοποιούνται. Το τυποποιημένο έντυπο που έχει δημοσιευθεί από την ESMA δεν είναι υποχρεωτικό (μολονότι αναμένεται από τις εθνικές αρμόδιες αρχές να παρέχουν εξηγήσεις, εάν αποφασίσουν να μην επιβάλουν τη χρήση του στους εκδότες τους οποίους εποπτεύουν). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη χρήση διαφορετικών εντύπων κοινοποίησης.

Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή παροτρύνεται να ασκήσει τις κατ' εξουσιοδότηση εξουσίες της, προκειμένου να εγκρίνει τεχνικά πρότυπα που καθορίζουν —και εναρμονίζουν— τις απαιτήσεις κοινοποίησης στον απαιτούμενο βαθμό.

Έκθεση για πληρωμές προς κυβερνήσεις από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της υλοτόμησης ή της εξόρυξης (υποβολή εκθέσεων ανά χώρα/CBCR)

Συμπληρώνοντας το κεφάλαιο 10 της οδηγίας 2013/34/ΕΕ (λογιστική οδηγία), η τροποποίηση της οδηγίας για τη διαφάνεια, το 2013, καθιέρωσε την υποχρέωση για τους εκδότες με δραστηριότητες στους κλάδους της εξόρυξης ή της υλοτομίας από πρωτογενή δάση να δημοσιεύουν ετήσια έκθεση για τις πληρωμές τις οποίες καταβάλλουν στις

[63] Το έντυπο είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/education/participants/portal/desktop/en/home.html

[64] Βλ. τον πρακτικό οδηγό της ESMA, του 2019, με τίτλο *Practical guide on national rules on notification on major holdings*.

κυβερνήσεις των χωρών στις οποίες δραστηριοποιούνται. Η έκθεση αυτή πρέπει να συντάσσεται σύμφωνα με το κεφάλαιο 10 της λογιστικής οδηγίας.

Συνολικά, τα κράτη μέλη μετέφεραν ορθά τη συγκεκριμένη διάταξη για τις κεφαλαιαγορές. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. την ενότητα σχετικά με την υποβολή εκθέσεων ανά χώρα στην παρούσα έκθεση.

Συμπέρασμα

Η τροποποίηση της οδηγίας για τη διαφάνεια το 2013 βελτίωσε γενικά τη λειτουργία των κεφαλαιαγορών, ελαφρύνοντας την επιβάρυνση των μικρών και μεσαίων εκδοτών, παρέχοντας μηχαναγνωσιμότητα (ESEF), για τη βελτίωση της δυνατότητας σύγκρισης των πληροφοριών των εισηγμένων εταιρειών από τους χρήστες, και εναρμονίζοντας τον υπολογισμό των δικαιωμάτων ψήφου. Ωστόσο, η Επιτροπή σημειώνει ορισμένες ανησυχίες, ιδίως όσον αφορά την κανονιστική συμμόρφωση της υποβολής χρηματοοικονομικών και μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Ορισμένες εθνικές πρακτικές μπορεί να μην είναι τόσο αποτελεσματικές, παρά τις καλές προθέσεις, εφόσον φαίνονται να μην επαρκούν ώστε να διασφαλίσουν αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αρχών και εξέταση των χρηματοοικονομικών πληροφοριών από ανεξάρτητες αρμόδιες αρχές. Η Επιτροπή σημειώνει επίσης τις αρνητικές συνέπειες των αποκλινόντων εθνικών κανόνων όσον αφορά τις κοινοποιήσεις των μετόχων στην ολοκλήρωση των κεφαλαιαγορών της ΕΕ.